

VISVA-BHARATI BOOK-SHOP

210, Cornwallis Street, Calcutta

December, 1932

PRICE RS 3/-

Printed at the Prabasi Press,
120/2 Upper Circular Road, Calcutta
&
Published by Kishorimohan Santra
Visva Bharati Book Shop
210, Cornwallis Street, Calcutta

श्रीमद्वादरायणप्रणीतं

॥ ब्रह्मसूत्रम् ॥

सर्वभाष्यकारधृतपाठभेदसहितम्

विश्वभारत्या भूतपूर्वेण व्याकरणोपाध्यायेन

श्रीकपिलेश्वरमिश्रेण

सङ्कलितम्

तत्रैव पालिसंस्कृतोपाध्यायेन

श्रीनित्यानन्दविनोदगोस्वामिना

संस्कृतम्

सूची

Foreword	...	vii
उपोद्घात	. . .	11-1
ब्रह्मसूत्राणि		१-३०
सूत्रसूची		३१-४१
शब्दसूची	...	४२-६७
मूलसंख्या		६८

सङ्केतविवृतिः

नि	निम्बार्कः	..	Chaukhamba Sanskrit Series Benares, (Sambat, 1967)
नि ^२	”	...	Published by N S Brambhar, , Brindavan.
बल	बलदेव	...	Shyamlal Goswami, Calcutta, B. S 1301,
भा	भास्कराचार्य.	...	Chaukhamba Sanskrit Series, Benares, 1903
म	मध्वाचार्यः	·	Edited by Kalirari Vedanta- vagisha, Calcutta, 1876.
रा.	रामानुजाचार्यः	·	R Venkteswar & Co., Anandamudrayantrahya, 1909
व	बृहभाचार्यः		Asiatic Society of Bengal, Calcutta, 1897.
वि.	विज्ञानभिन्नु	...	Chaukhamba Sanskrit Serie , Benares, 1910
श्री	श्रीकण्ठ		Govt Oriental Series, Mysore 1903

अधि
ना
परत
परेण
पूर्वन
पूर्वेण

अधिकं पठ्यते ।
नाम्नि ।
परसूत्राद् गृहीत्वा पठ्यते ।
परेण सूत्रेण सह पठ्यते ।
पूर्वसूत्राद् गृहीत्वा पठ्यते ।
पूर्वसूत्रेण सह पठ्यते ।

before the public. It remains now for a scholar to reconstruct the *Brahmasūtras* according to the light arising from the present work, for which Pandit Kapileshvara has devoted so much of his time and energy.

In preparing this edition of the *Brahmasūtras* the commentaries of the following authors have been consulted Sankara, Bhāskara, Rāmānuja, Nimbārka, Mādhva, Vallabha, Śikānta, Vijñānabhikṣu, and Baladeva Sankaras reading has been taken as the standard

My pupil and colleague, Pandit Nitainod Goswami has seen the book through the press, for which we offer him our best thanks

Vidyabhavana, }
 Visvabharati, }
 August, 1391 }

ВИДЬСНЕКНАРА ВПАТТАЧАРЬЯ.

उपोद्घातः

मया किलैकदा यथामति यावच्छक्यं च सूत्रमेतिकया तुलनया च महसूत्राद्यनुशीलयितुकामेन तानि तानि भाष्याणि पर्यालोचयितुं प्रवृत्तेन सपद्येव निरीक्षितं यद्भाष्यभेदेन सूत्रपाठा अपि सुबहवो भिद्यन्ते । तथा हि—
 कचिदेकमेव सूत्रं द्वे, द्वे वैकम् । कचित्पूर्वस्य सूत्रस्यान्तिमं पदं परस्य सूत्रस्यादौ । कचिदधिकमेव सूत्रम् । कचिद्वैकस्य सूत्रस्य षण्णविशेषो वा पदविशेषो वान्य एव । सन्त्येवमपरेऽपि भेदाः । अत्रेदं किञ्चिदुदाह्रियते ।
 “जन्माद्यस्य यतः,” “शास्त्रयोनित्वात्” (१, १, २, ३) इति द्वे सूत्रे शङ्कर-
 रा मा नु जा दीनाम् । व ह्य भ पुनर्द्वे अप्येते एकं कृत्वा पठति । “हेयत्ववचनाच्च”
 (१ १ ३) इत्येव सर्वेषां भाष्यकाराणां पाठः । बलदेवस्तु पठति “हेयत्व-
 वचनाच्च” इति । किञ्च निम्बाक- रा मा नु ज धी क यथा ‘हेयत्ववचनाच्च’
 इत्यत्र “प्रतिज्ञाविरोधाद्” इत्यधिकमधीयते । “अन्तर्याम्यधिदैवादिषु” (१ २ १३)
 इति सूत्रे “अधिदैवाधिलोकादिषु” इति भास्कर- रा मा नु ज- धी क यथा,
 निम्बाकं पुनः “अधिदैवाधिदेवादिलोकादिषु” इति, माध्वस्तु “अधिदेवा-
 दिषु” इति । एवमन्यत्रापि बहु ।

सदेतद्विचारितं मया महन्धुना कानि चिद्विषयांशीह पाणिनीयव्याकरणा-
 ध्यापकपदमधिष्ठितवता परिदत्तं धी क पि ले श्व र मि ध्रे ण । स च मया प्रार्थितं
 पाठभेदप्रदर्शनाय ब्रह्मसूत्रसङ्कलनमिदं महत्तानन्देनारमत । तस्यैव फलमिद-
 मिदानीं वाचकेभ्य उपदिश्यते । अथ कञ्चिदेतत्परिशोषनेन ब्रह्मसूत्राणां मूलं
 स्वरूपं विनिर्णयेत्, प्रपतेत वा तद्य सफलं सद्यारम्भं सङ्कलयितुं परिदत्तस्य
 धी क पि ले श्व र स्ये ति मन्येत ।

एते ते भाष्यकारा येषां भाष्याणीह समीक्षितानि—शङ्कर, भास्कर,
 रा मा नु ज निम्बाक, माध्व, बलदेव, धी क यथा, विश्वानमिषु,
 बलदेवश्च । शङ्करस्यैव पाठं मूले सखिवेश्यान्वेषा पाठभेदाष्टीप्यया प्रदर्शिता ।

ममासिप्रियशिष्येषु धी नित्या नन्द वि नो द गो स्वा मि ना पुस्तकमिदं
 मुद्रापत्रसंशोधनादिकर्मणा संस्कृतमिति परचतास्तस्मै न साधुवादाः ।

विरवभारती विद्यामवनम्,
 वि० सं० १९८८,
 भावणशुद्धरमी ।

विधुरोत्तरभट्टाचार्य ।

॥ ब्रह्मसूत्रम् ॥

प्रथमोऽध्यायः

प्रथमः पादः

अथातो ब्रह्मजिज्ञासा ॥ १

जन्माद्यस्य यतः ॥ २

शास्त्रयोनित्वात् ॥ ३

तत्तु समन्वयात् ॥ ४

ईश्वतेर्नाशब्दम् ॥ ५

गौणश्चेन्नात्मशब्दात् ॥ ६

तन्निष्ठस्य मोक्षोपदेशान् ॥ ७

हेयत्वावचनाच्च ॥ ८

स्वाप्नयात् ॥ ९

गतिसामान्यात् ॥ १०

श्रुतत्वाच्च ॥ ११

आनन्दमयोऽभ्यासात् ॥ १२

विकारशब्दान्नेति चेन्न प्राचुर्यात् ॥ १३

तद्धेतुव्यपदेशाच्च ॥ १४

मान्त्रवर्णिकमेव च गीयते ॥ १५

नेतरोऽनुपपत्तेः ॥ १६

भेदव्यपदेशाच्च ॥ १७

कामाच्च नानुमानापेक्षा ॥ १८

२। व. परेण।

३। व. पूर्वेषु।

८। बल. व्यत्वरं०; रा. धी. नि. अघि "प्रतिज्ञावितोचात्" ॥

१५। व. च गम्यते।

१७। बल. ०देशात्।

- अस्मिन्नस्य च तद्योगं शास्ति ॥ १६
 अन्तस्तद्भूमौपदेशान् ॥ २०
 भेदव्यपदेशाच्चान्वः ॥ २१
 आकाशास्तद्विज्ञान् ॥ २२
 अत एव प्राणः ॥ २३
 ज्योतिश्चरणाभिधानान् ॥ २४
 छन्दोऽभिधानान्नेति चेन्न तथा चेतोऽर्पणनिगदात्तथाहि दर्शनम् ॥ २५
 भूतादिपादव्यपदेशोपत्तेश्चैवम् ॥ २६
 उपदेशभेदान्नेति चेत्रोभयस्मिन्नव्यविरोधान् ॥ २७
 प्राणस्तथानुगमान् ॥ २८
 न चतुरात्मोपदेशादिति चेदध्यात्मसम्बन्धभूमा ह्यस्मिन् ॥ २९
 शास्त्रदृष्ट्या तूपदेशो वामदेवनम् ॥ ३०
 जीवमुज्यप्राणलिङ्गान्नेति चेत्रोपासा-
 त्रैविध्यादाश्रितत्वादिह तद्योगान् ॥ ३१

द्वितीयः पादः

- सर्वत्र प्रसिद्धोपदेशात् ॥ १
 विवक्षितगुणोपपत्तेश्च ॥ २
 अनुपपत्तेस्तु न शरीरं ॥ ३
 कर्मकर्तृव्यपदेशाच्च ॥ ४

२५। रा नि ऽर्पण निगमात् । निम्नार्कभाष्ये “चेतोऽर्पणाभिधानात्” इत्युक्ते “ऽर्पणनिगदात्” इत्येव पाठो मूल इति प्रतिभाति । वेदान्तकौस्तुभे “ऽर्पणनिगदात्” इत्येव पाठः । वेदान्तकौस्तुभप्रभाष्यान्तु “ऽर्पणनिगमात्” इति । उत्तरस्य तु सूत्रस्य भाष्ये “ऽर्पणनिगमात्” इति दृश्यते । तदेतत्पूर्वसूत्रेण न सङ्गच्छते ॥

३१। १ म ऽपासनात्रैः । २ भा. ऽत्रैविध्यात् ॥

४। धी ऽदेशात् ॥

शब्दविशेषान् ॥ ६

स्मृतेश्च ॥ ६

अर्मकौऋस्त्वात्तद्व्यपदेशाच्च नेतिचेन्न निचाय्यत्यादेशं व्योमदृष्टः ॥ ७

सम्भोगप्राप्तिरिति चेन्न वैशेष्यान् ॥ ८

अस्ता चराचरग्रहणान् ॥ ९

प्रकरणाच्च ॥ १०

गुहां प्रविष्टावात्मानौ हि तद्दर्शनान् ॥ ११

विशेषणाच्च ॥ १२

अन्तर उपपत्ते ॥ १३

स्थानादिव्यपदेशाच्च ॥ १४

सुगमिश्शिष्टाभिधानादेव च ॥ १५

श्रुतौपनिषत्कगन्याभिधानाच्च ॥ १६

अनयस्थितेरसम्भवाच्च नेतरः ॥ १७

अन्नयाम्यधिदेवादिषु तद्वर्त्मज्यपदेशान् ॥ १८

न च स्थानंमनद्वर्माभिन्नापान् ॥ १९

शागीरश्चोभयेऽपि हि भेदनेनमधीयते ॥ २०

अदृश्यत्वादिगुणको धर्मोक्तेः ॥ २१

विशेषणभेदव्यपदेशाभ्याश्च नेतौ ॥ २२

रूपोपन्यासाच्च ॥ २३

वैशेष्यान् संधारणशब्दविशेषान् ॥ २४

स्मयमाणमनुमानं स्यादिति ॥ २५

७।१ नि च्यात्तेति च०। भा च्याग्नेति० ॥

१५। रा धी अपि "अत एव च न मम" इति अपि "अत एव च तनु मम" ॥

१८। १ रा. धी भा नि ऽधिदेवादिषोकादिषु त इति ऽधिदेवादिदेवादि-
सोकादिषु तः ॥ म ऽधिदेवादिषु ० ॥

१९। रा धी परत "च्यारोत्त" ॥

२०। रा धी पूर्व "शागीर" ॥

२२। नि च्याग्नेतौ ॥

२३। अत अपि "अकरयान्" ॥

शब्दादिभ्योऽन्त प्रतिष्ठानाद्यं नेति चेन्न
 तथादृष्ट्युपदेशादसम्भवात्पुरपमपि चैनमधीयते ॥ २६
 अत एव न देवता भूतश्च ॥ २७
 साक्षादप्यविरोधं जंमितिः ॥ २८
 अभिन्यत्तेरित्यारमरथ्यः ॥ २९
 अनुस्मृतेर्पादगिः ॥ ३०
 सम्पत्तेरिति जंमितिस्तथाहि दर्शयति ॥ ३१
 आमनन्ति चैनमस्मिन् ॥ ३२

तृतीय पाद

शुभ्वाक्ययतनं स्वशब्दान् ॥ १
 मुक्तोपसृप्यव्यपदेशान् ॥ २
 नानुमानमतच्छब्दान् ॥ ३
 प्राणभृद्य ॥ ४
 भेदव्यपदेशान् ॥ ५
 प्रकरणान् ॥ ६
 स्थित्यदनाभ्याश्च ॥ ७
 भूमा सम्प्रसादाद्व्युपदेशात् ॥ ८
 धर्मोपपत्तेरिव ॥ ९
 अक्षरमम्बरान्तधृते ॥ १०

२६।१ ष श्री म, नि नान्मेति० ॥ नि नान्त तथा० ॥

२ षल षविधमपि ॥

३०। षल षतेरिति वा० ॥

२।१ म षुप्यव्य० ॥ २ रा श्री षदेशाच्च ॥

३। रा श्री परेश० ॥

४। रा श्री पूर्वेण ॥

५। नि षल षदेशाच्च ॥

६। भा षणाच्च ॥

- सा च प्रशासनान् ॥ ११
 अन्यभावव्यावृत्तेश्च ॥ १२ :
 ईक्षतिकर्मव्यपदेशात्सः ॥ १३
 दहर उत्तरेभ्यः ॥ १४ :
 गतिशब्दाभ्यां तथा हि दृष्टं लिङ्गश्च ॥ १५
 धृतेश्च महिमोऽस्यास्मिन्नुपलब्धेः ॥ १६
 प्रसिद्धेश्च ॥ १७
 इतरपरामर्शात्स इति चेन्नासम्भवान् ॥ १८
 उत्तराच्चेदाविर्भूतस्वरूपस्तु ॥ १९
 अन्यार्थश्च परामर्शः ॥ २०
 अल्पश्रुतेरिति चेत्तदुक्तम् ॥ २१
 अनुकृतेस्तस्य च ॥ २२
 अपि च स्मर्यते ॥ २३
 शब्दादेव प्रमितः ॥ २४
 हृद्यपेक्षया तु मनुष्याधिकारत्वात् ॥ २५
 तदुपर्यपि घादरायणः सम्भवान् ॥ २६
 विरोधः कर्मणीति चेन्नानेकप्रतिपत्तेर्दर्शनान् ॥ २७
 शब्द इति चेन्नातः प्रभवात्प्रत्यक्षानुमानाभ्याम् ॥ २८
 अत एव च नित्यत्वम् ॥ २९
 समाननामरूपत्वाच्चावृत्तावप्यविरोधो दर्शनात्स्मृतेश्च ॥ ३०
 मध्यादिष्वसम्भवादनधिकारं जैमिनिः ॥ ३१

१५। बल ० तथा दृष्टं ०। भाष्ये तु ० तथा हि दृष्टं ० इत्येव प्रतिमाति ॥

१६। बल ० विभावस्य ०। भाष्ये तु ० विर्भूतस्य ० इत्येव सङ्गते ॥ ०

२३। इ बल. व. नि. अपि स्मः ॥ नि. अपि तु स्मः ॥

२६। नि. एष नि ॥ ३

३०। क्वचित् समानरूपनामत्वादिति पाठः ॥

३०। १ व. ०त्वादावृत्ता ०। २ वि. ०विरोधद ० ॥ तत्राभ्येतु ०विरोधो
द ० इत्येव दृश्यते ॥

३१। म. ०कारो जै ०। भाष्ये तु ०कारं जै ० इत्येव ॥

ज्योतिषि भावाच्च ॥ ३०

भावन्तु वादरायणोऽस्ति हि ॥ ३३

शुगस्य तदनादरश्रवणात्तदाद्रवणात्सूच्यते हि ॥ ३४

क्षत्रियत्वगतेश्चोत्तरत्र चंद्रथेन लिङ्गान् ॥ ३५

संस्कारपरामर्शात्तदभावामिलापाच्च ॥ ३६

तदभावनिर्धारणं च प्रवृत्ते ॥ ३७

श्रवणाभ्ययनार्थप्रतिषेधात्स्मृतेश्च ॥ ३८

कम्पनान् ॥ ३९

ज्योतिर्दशानान् ॥

आकाशोऽर्थान्तरत्वादिव्यपदेशान् ॥ ४१

सुषुप्तयुक्त्वान्त्योर्भेदेन ॥ ४२

पत्यादिशब्देभ्य ॥ ४३

चतुर्थं पाद

आनुमानिकमप्येकं पामिति चेन्न

शरीररूपकविन्यन्तगृहीतेदर्शयति च ॥ १

मूढमन्तु तदहंत्वान् ॥ २

तदधीनत्वादर्थवन् ॥ ३

३३। म भावात्तु० ॥

३४। सा शुगस्य० ॥

३५। इति च म व्यत्वावश० ॥ रा “क्षि यत्कस्तेश्च” इत्येकं सूत्रम्, “उत्तरत्र
क्षेत्रथेन लिङ्गान्” इत्यपरं सूत्रम्। भी “क्षत्रियरवावगतेश्च” इति “उत्तरत्र
क्षेत्रथेन लिङ्गान्” इति च सूत्रद्वयम् ॥

३७। वि भावानि० ॥

३८। रा वि भी “श्रवणाभ्ययनार्थप्रतिषेधात्” इत्येकं सूत्रम्, “स्मृतेश्च”
इत्यपरं सूत्रम् ॥

३९। वि प्राण्य क० ॥

४१। क्वचित् “त्वादित्यपदेशान्” इत्यपि पाठः ॥

४३। वि ंभ्यश्च ॥

- होयत्वावचनाच्च ॥ ४
 वदतीति चेन्न प्राज्ञो हि प्रकरणात् ॥ ५
 त्रयाणामेव चैवमुपन्यास प्रभञ्च ॥ ६
 महद्वच ॥ ७
 चमसवदविशेषात् ॥ ८
 ज्योनिरुपक्रमा तु तथा ह्यधीयत एकं ॥ ९
 करूपनोपदेशाच्च मध्यादिवदविरोधः ॥ १०
 न सरज्योपसंप्रदादपि नानाभावादतिरेकाच्च ॥ ११
 प्राणादयो वाक्यशेषान् ॥ १२
 ज्योतिर्परेकपामसत्यन्ते ॥ १३
 कारणात्वेन चाक्रशादिषु यथाव्यपदिष्टोक्तेः ॥ १४
 समाकृष्यान् ॥ १५
 जगद्वाचित्वात् ॥ १६
 जीवमुत्प्राणालिङ्गन्नेति चेत्तद्व्याख्यातम् ॥ १७
 अन्यार्थन्तु जंमिनिः प्रभव्याख्यानाभ्यामपि चैवमेके ॥ १८
 वाक्यान्वयात् ॥ १९
 प्रतिज्ञासिद्धेर्लिङ्गमात्मरथ्यः ॥ २०
 उत्त्रमिष्यत एवम्भावादित्यौहुल्यैमिः ॥ २१
 अवस्थितेरिति काश्यात् ॥ २२
 प्रकृतिश्च प्रतिज्ञादृष्टान्तानुपरोधान् ॥ २३
 अमिध्योपदेशाच्च ॥ २४
 साक्षाद्योभयात्रानान् ॥ २५
 आत्मकृते परिणामान् ॥ २६

५। म "वदतीति चेन्न प्राज्ञो हि" इत्येकं सूत्रम्, "प्रकरणात्" इत्यपरं सूत्रम् ॥

६। वि ० व्यामरि चै० ॥

७। क्वचित् "महत्वाच्च" इति पाठः ॥

९। वि धी य ० मात्तु त० ॥

१०। य लिङ्गादिति० ॥

२०। वि ० लिङ्गमित्यागमः ॥

२६। रा धी "आत्मकृते" इत्येकं सूत्रम् "परिणामान्" इत्यपरं सूत्रम् ॥

उपपद्यते चाप्युपलभ्यते च ॥ ३६
सर्वधर्मोपपत्तेश्च ॥ ३७

द्वितीय पाद

रचनानुपपत्तेश्च नानुमानम् ॥ १
प्रवृत्तेश्च ॥ २
पयोऽम्बुवच्चेत्तत्रापि ॥ ३
व्यतिरकानवस्थितेश्चानपेक्षत्वात् ॥ ४
अन्यत्राभावाच्च न तृणादिवन् ॥ ५
अभ्युपगमेऽप्यर्थाभावात् ॥ ६
पुरुषाश्मवदिति चेत्तथापि ॥ ७
अङ्गित्वानुपपत्तेश्च ॥ ८
अन्यधानुमितौ च ह्यशक्तिवियोगान् ॥ ९
विप्रतिपधाश्चासमञ्जसम् ॥ १०
महद्दीपवद्वा ह्रस्वपरिमण्डलभ्याम् ॥ ११
उभयथापि न कमान्तदभाव ॥ १२
समवायाभ्युपगमाच्च साम्यावृत्नवस्थित ॥ १३
नित्यमेव च भावात् ॥ १४
रूपादिमत्त्वाच्च विषययो दर्शनान् ॥ १५
उभयथा च दोषान् ॥ १६
व्यपरिग्रहाभात्यन्तमपेक्षा ॥ १७
समुदाय उभयोस्तुकेऽपि तदप्रति ॥ १८

३६। रा धी नि पुंल्ल ॥

१। रा धी प०ण।

०। रा धी पु०ण ॥

६। एव व्यन्वयः। रा धी इद् सूत्रं नमस्युवाचर्त्तं प०णत ॥

७। वि व्यन्वयः । ॥ भा व्यन्वयः ॥

८। भा त्तौ च । रा धी अभ्युपगम व्यन्वयः ॥

१६। व व्यन्वयः च ॥ भा व्यन्वयः ॥

इतरेतत्प्रत्ययत्वादिदि चेन्नोत्पत्तिमात्रनिमित्तत्वात् ॥ १६
 उत्तरोत्पादे च पूर्वनिरोधात् ॥ २०
 असति प्रतिज्ञोपरोधो यौगपद्यमन्यथा ॥ २१
 प्रतिसंख्याप्रतिसंख्यानिरोधाप्राप्तिरेविच्छेदात् ॥ २२
 उभयथा च दोषात् ॥ २३
 आकारो चाविशेषात् ॥ २४
 अनुस्मृतेश्च ॥ २५
 नासतोऽदृष्टत्वात् ॥ २६
 उदासीनानामपि चैवं सिद्धिः ॥ २७
 नाभाव उपलब्धेः ॥ २८
 वैधर्म्याच्च न स्वप्नादिवन् ॥ २९
 न भावोऽनुपलब्धेः ॥ ३०
 क्षणिकत्वाच्च ॥ ३१
 सर्वथानुपपत्तेश्च ॥ ३२
 नैकस्मिन्नसम्भवान् ॥ ३३
 एवं चात्माकात्स्न्यम् ॥ ३४
 न च पर्यायादप्यविरोधो विकारादिभ्यः ॥ ३५
 अन्त्यावस्थितेश्चोभयनित्यत्वादविशेषः ॥ ३६
 पत्युत्सामञ्जस्यात् ॥ ३७
 सम्यन्थानुपपत्तेश्च ॥ ३८

१६ । रा नि. श्री. ०यत्वाद्दुपपन्नमिति चेन्न संघातभावानिमित्तत्वात् ॥

भा. ०प्रत्ययमन्यत्वाद्दुपपन्नमितिचेन्न संघातभावानिमित्तत्वात् ॥

२१ । म. ०रोघायौ ॥

२२ । १ म. ०प्राप्तेर ॥

२२ । २ भा. ०रसम्भवः ॥

३१ । नि. ०कत्वात् ॥ रा. श्री. भा. नास्ति ॥

३२ । भा. म. नास्ति ॥

३६ । षष्ठ. ०योवात् ॥

३८ । रा. श्री. नास्ति ॥

अधिष्ठानानुपपत्तेश्च ॥ ३६
 करणवच्चेत्र भोगादिभ्यः ॥ ४०
 अन्तवत्त्वमसर्वज्ञता वा ॥ ४१
 उत्पत्त्यसम्भवात् ॥ ४२
 न च कर्तुः फरणम् ॥ ४३
 विज्ञानादिभावे वा तदप्रतिषेधः ॥ ४४
 विप्रतिषेधाच्च ॥ ४५

तृतीय पादः

न विवदश्नुतेः ॥ १
 अस्ति तु ॥ २
 गौण्यसम्भवान् ॥ ३
 शब्दाच्च ॥ ४
 स्याच्चकस्य ब्रह्मशब्दवत् ॥ ५
 प्रतिज्ञाहानिरव्यतिरेकाच्छब्देभ्यः ॥ ६
 यावद्विकारन्तु विभागो लौकवत् ॥ ७
 एतेन मातरिश्वा व्याख्यातः ॥ ८
 असम्भवस्तु सतोऽनुपपत्तेः ॥ ९
 तेजोऽतस्तथा ह्याह ॥ १०
 आपः ॥ ११
 पृथिव्यधिकाररूपशब्दान्तरेभ्यः ॥ १२
 तदभिध्यानादेव तु तद्विज्ञात्स ॥ १३

४५। भा नास्ति ॥

३। रा नि बल श्री परेण ॥

४। रा नि. यल. श्री पूर्वेण ॥

६। रा श्री 'प्रतिज्ञाहानिरव्यतिरेकात्' इत्येकं सूत्रम्, 'शब्देभ्यः' इत्यपरं सूत्रम् ॥

१२। नि रा श्री 'पृथिवी' इत्येकं सूत्रम्, 'अधिकाररूपशब्दान्तरेभ्यः' इत्यपरं सूत्रम् ॥

१३। नि ०नात् तु ॥

विपर्ययेण तु क्रमोऽत उपपद्यते च ॥ १४
 अन्तरा विज्ञानमनसी क्रमेण तद्विज्ञादिति चेन्नाविशेषात् ॥ १५
 चराचरव्यपाश्रयस्तु स्यात्तद्व्यपदेशो भाक्तस्तद्भावभावित्वात् ॥ १६
 नात्माऽश्रुतेर्नित्यत्वाच्च ताभ्यः ॥ १७
 शोऽत एव ॥ १८
 उत्क्रान्तिगत्यागतौनाम् ॥ १९
 स्वात्मना चोत्तरयोः ॥ २०
 नाणुरतच्छ्रुतेरिति चेन्नेतराधिकारान् ॥ २१
 स्वशब्दोन्मानाभ्याञ्च ॥ २२
 अविरोधश्चन्दनवन् ॥ २३
 अवस्थितिवैशेष्यादिति चेन्नाभ्युपगमाद्भृदि हि ॥ २४
 गुणाद्वा लोकवन् ॥ २५
 व्यतिरेको गन्धवन् ॥ २६
 तथा च दर्शयति ॥ २७
 पृथगुपदेशान् ॥ २८
 तद्गुणसारत्वात्तु तद्व्यपदेशः प्राज्ञवन् ॥ २९
 यावदात्मभावित्वाच्च न दोषस्तद्दर्शानान् ॥ ३०
 पुस्त्वादिबन्धस्य सन्नोऽभिव्यक्तियोगान् ॥ ३१
 नित्योपलब्ध्यनुपलब्धिप्रसङ्गोऽन्यतरनियमो वान्यथा ॥ ३२
 फर्ता शास्त्रार्थवत्त्वान् ॥ ३३
 विहारोपदेशात् ॥ ३४

१४। व नास्ति ॥

१५। भा कस्माद्दुष्का० ॥

२६। बल. नि धी रा परेण ॥

२७। नि बल. धी तथाहि द० ॥ नि बल धी रा पूर्वेण ॥

२९। वल ०त्वात् त० ॥

३१। म. ०वत्तस्य० ॥

३४। रा धी परेण ॥ धी ०शाच्च ॥

- उपादानान् ॥ ३६
 व्यपदेशाच्च क्रियाया न चेन्निर्देशविपर्ययः ॥ ३६
 उपलब्धिवदनियमः ॥ ३७
 शक्तिविपर्ययात् ॥ ३८
 समाध्यभावाच्च ॥ ३९
 यथा च तक्षोभयथा ॥ ४०
 परात्तु तच्छ्रुतेः ॥ ४१
 कृतप्रयत्नापेक्षस्तु विहितप्रतिपिद्वावेयर्थ्यादिभ्यः ॥ ४२
 अंशो नानाव्यपदेशादन्यथा चापि दाशक्तिनवावित्त्वमधीयत एके ॥ ४३
 मन्त्रवर्णाच्च ॥ ४४
 अपि च स्मरन्ते ॥ ४५
 प्रकाशादिवन्नेवं पर ॥ ४६
 स्मरन्ति च ॥ ४७
 अनुज्ञापरिहारौ देहसम्बन्धाज्ज्योतिरादिवत् ॥ ४८
 असन्ततेश्चाव्यतिकर. ॥ ४९
 आभास एव च ॥ ५०
 अदृष्टानियमात् ॥ ५१
 अभिसन्ध्यादिष्वपि चैवम् ॥ ५२
 प्रदेशादिति चैन्नान्तर्भावात् ॥ ५३

३५। रा श्री पूर्वेषु ॥ नि ३५—४७ सूत्राणि अमात्परित्यक्तानि ॥

४१। भा ० रात्तच्छ्रु० ॥

४४। व रा श्री बल वि नि ० वशात् ॥ निम्बार्कीयस्य वेदान्तकौस्तुभकारस्य
 श्रीनिवासाचार्यस्य तु मते ० वशाच्च इत्येव दृश्यते ॥

४५। बल व भा अपि स्म० ॥

४६। रा नि श्री ० वस्तु नैव० ॥

५०। नि. भा ० भासा ए० ॥

५२। वि. ० ध्वप्येवम् ।

५३। रा प्रदेशमदादि० । २ भा ० चेत्तन्ना० ॥

चतुर्थं पाद

- तथा प्राणा ॥ १
 गौण्यसम्भवात् ॥ २
 तत्प्राकृष्टुतेश्च ॥ ३
 तत्पूर्वकत्वाद्वाच ॥ ४
 सप्तगतेर्विशेषितत्वाच्च ॥ ५
 हस्तादयस्तु स्थितेऽतो नैवम् ॥ ६
 अणवश्च ॥ ७
 श्रेष्ठश्च ॥ ८
 न वायुत्रित्ये पृथगुपदेशात् ॥ ९
 चक्षुरादिवत्तु तत्सहशिष्टधादिभ्य ॥ १०
 अकरणत्वाच्च न दोषस्तथाहि दर्शयति ॥ ११
 पञ्चवृत्तिर्मनोवद्वयपदिश्यते ॥ १२
 अणुश्च ॥ १३
 ज्योनिराद्यधिष्ठानन्तु तदामननात् ॥ १४
 प्राणवता शब्दात् ॥ १५
 तस्य च नित्यत्वात् ॥ १६
 त इन्द्रियाणि तद्व्यपदेशादन्यत्र श्रेष्ठ्यात् ॥ १७
 भेदश्च्युते ॥ १८
 वैलक्षण्याच्च ॥ १९
 संज्ञामूर्तिकल्पिस्तु त्रिवृत्सुर्वत उपदेशात् ॥ २०

२। रा धी परेण। म अघि "प्रतिज्ञानुपरोधाच्च" ॥

३। रा धी पूर्वेण ॥

४। म ंगते वि० ॥

१०। भा ंशिष्यादिभ्य ॥

१२। वि ंवृत्तेर्म० ॥

१४। भा ंदानानात्। रा धी परेण ॥

१५। रा धी पूर्वेण ॥

१७। च सदिन्द्रि० ॥

१९। रा धी नि पूर्वेण ॥

१६। नि तस्य नि० ॥

१८। रा धी नि० परेण ॥

मासादि भौमं यथाशब्दमितरयोश्च ॥ २१

येशोप्यात्तु तद्वाटस्तद्वाटः ॥ २२

तृतीयोऽध्यायः

प्रथम पाद

तदन्तरप्रतिपत्तो रंहति सम्परिष्वक्तः प्रभनिरूपणाभ्याम् ॥ १

ज्यात्मरूत्वात्तु भूयस्त्वान् ॥ २

प्राणगतेश्च ॥ ३

अग्न्यादिगतिश्रुतेरिति चेन्न भाक्तत्वात् ॥ ४

प्रथमेऽश्रवणादिति चेन्न ता एव ह्युपपत्तेः ॥ ५

अश्रुतत्वादिनि चेन्नेष्टादिकारिणा प्रतीतेः ॥ ६

भाक्तं वाऽज्यात्मवित्त्वान् तथा हि दर्शयति ॥ ७

कृतात्ययेऽनुशयवान्दृष्टस्मृतिभ्या यथेतमनेवं च ॥ ८

चरणादिति चेन्नोपलक्षणार्थेति काष्ठांजिनिः ॥ ९

आनर्थक्यमिति चेन्न तद्वपक्षेत्वात् ॥ १०

सुकृतदुष्कृते एवेति तु चादरिः ॥ ११

अनिष्टादिकारिणामपि च श्रुतम् ॥ १२

संयमने त्वनुभूयेतरेपामारोहावरोहौ तद्गतदर्शान् ॥ १३

स्मरन्ति च ॥ १४

अपि च सप्त ॥ १५

२२। नि ०प्यात्तु ० ॥

१। बल तदन्तरं । अ. तदन्तरं प्र० ॥

२। ना ध्यात्म० ॥

३। नि ०चेन्नाफ० ॥

४। भा ०क्त जाना० ॥

५। बल म "कृतात्ययेऽनुशयवान् दृष्टिस्मृतिभ्याम्" इत्येकं सूत्रम्,

"यथेतमनेवं च" इत्यपरं सूत्रम् । अ. ०नेवम् ॥

६। म रा नि बल. धो ०चेत्त तदुप० ॥

११। रा बल य नि ०रि ० ॥

तत्रापि च तद्भ्यापागदविरोध ॥ १६
 विशाकर्मणोरिति तु प्रकृतत्वात् ॥ १७
 न तृतीये तथोपलब्धे ॥ १८
 स्मर्यन्तेऽपि च लोके ॥ १९
 दर्शनाच्च ॥ २०
 तृतीयशब्दावरोध संशोकजस्य ॥ २१
 साभाव्यापत्तिरुपपत्ते ॥ २२
 नातिचिरेण विशेषात् ॥ २३
 अन्याधिष्ठितेषु पूर्ववदभिलाषात् ॥ २४
 अशुद्धमिति चेन्न शब्दात् ॥ २५
 रेत सिग्योगोऽय ॥ २६
 योने शरीरम् ॥ २७

द्वितीय पाद

सन्ध्ये सृष्टिगृह हि ॥ १
 निर्मातार चैके पुत्रादयश्च ॥ २
 मायामात्रन्तु क्वात्स्नर्येनानभिव्यक्तस्वरूपत्वात् ॥ ३
 सूचकश्च हि श्रुतेराचभृते च तद्विद् ॥ ४
 पगभिध्यानात्तु तिरोहितं ततो ह्यस्य बन्धविपर्ययो ॥ ५
 देहयोगाद्वा सोऽपि ॥ ६

१६। रा ऽपि त०। म ऽपि च यद्भ्या० ॥

२१। वं ऽतीये श० ॥ म ऽब्दादविरो० ॥

२२। रा धी नि बल भा म तत्स्वाभा ॥

२३। म ऽप्येवमिति ॥

२४। नि रा व वि धी बल म ऽते पू० ॥

२६। भा ऽयोगाच्च ॥

२७। भा नास्ति ॥

१। रा धी एतस्मात् परं ५म सूत्रं पठ्यते ॥

४। रा धी ५म सूत्रात्पर पठ्यते ॥

५। रा धी इदं सूत्रं तृतीयसूत्रात्पर पठ्यते ॥ भा ऽध्यानन्तु ॥

तद्भावो नाडीषु तच्छुतेरात्मनि च ॥ ७
 अत प्रबोधोऽस्मात् ॥ ८
 न एव नु कर्मानुस्मृतिशब्दविधिभ्यः ॥ ९
 मुग्धेऽर्धसम्पत्ति परिशेषान् ॥ १०
 न स्थानतोऽपि परस्योभयलिङ्गं सर्वत्र हि ॥ ११
 न भेदादिति चेन्न प्रत्येकमतद्वचनान् ॥ १२
 अपि चैवमेके ॥ १३
 अरूपवदेव हि तत्प्रधानत्वान् ॥ १४
 प्रकाशवैश्यावैयर्थ्यात् ॥ १५
 आह च तन्मात्रम् ॥ १६
 दर्शयति चाद्यो अपि स्मयन ॥ १७
 अत एव चोपमा सूर्यकादिवन् ॥ १८
 अम्बुवदग्रहणान्तु न तथात्वम् ॥ १९
 वृद्धिहासभाक्त्वमन्तर्भावाद्युभयसामञ्जसत्वादेयम् ॥ २०
 दर्शनाच्च ॥ २१
 प्रकृतैतावत्त्व हि प्रतिषेधति नतो प्रवीणि च भूय ॥ २२
 तदव्यक्तमाह हि ॥ २३
 अपि सराधने प्रत्यक्षानुमानाभ्याम् ॥ २४

१। वि एव च क० ॥

१०। बल ०सम्प्राप्ति प० ॥

१०। रा नि धी भा भदा० ॥

१४। बल ०देव त०। भा अम्बुलमनएवदुस्वमदीधमताम्दमस्फामरूप
मव्ययन् ॥

१५। भा० ०पद्मात्रे०। बल ०वर्धम् ॥

१७। य भा ०धोपि० ॥

१८। भा ०एवोप० ॥

१९। भा ०यास ह ॥

२०। म ०भाक्तम०। रा भी पोय ॥

२१। रा धी पवण ॥

प्रकाशादिवचावैशेष्यं प्रकाशाच्च कर्मण्यभ्यासात् ॥ २५
 अतोऽनन्तेन तथा हि लिङ्गम् ॥ २६
 उभयव्यपदेशात्त्वहिकुण्डलवत् ॥ २७
 प्रकाशाश्रयवद्वा तेजस्त्वात् ॥ २८
 पूर्ववद्वा ॥ २९
 प्रतिषेधाच्च ॥ ३०
 परमत सेतून्मानसम्यन्धभेदव्यपदेशेभ्यः ॥ ३१
 सामान्यात्तु ॥ ३२
 युद्धार्थं पादवत् ॥ ३३
 स्थानविशेषात्प्रकाशादिवत् ॥ ३४
 उपपत्तेश्च ॥ ३५
 तथाऽन्यप्रतिषेधान् ॥ ३६
 अनेन सर्वगतत्वमायामशब्दादिभ्यः ॥ ३७
 फलमत उपपत्तेः ॥ ३८
 श्रुतत्वाच्च ॥ ३९
 धम जैमिनिरत एव ॥ ४०
 पूष तु वादरायणो हेतुव्यपदेशान् ॥ ४१

तृतीय पाद

सर्ववेदान्तप्रत्यय चोदनाद्यविशेषान् ॥ १

भेदान्नेति चेन्नैकस्यामपि ॥ २

२५। श्री ऽकाशाच्च। यत् “प्रकाशावचावैशेष्यात्” इत्येकं सूत्रम्, “प्रकाशाच्च कर्मण्यभ्यासात्” इत्यपरं सूत्रम्। न “प्रकाशादिवचावैशेष्यम्” इति “प्रकाशाच्च कर्मण्यभ्यासात्” इति च सूत्रद्वयम् ॥

२७। भा ऽद्यादहि० ॥

३१। मा नास्ति ॥

३५। नि ऽपत्तेः। भाष्ये तु “-पत्तेरच” इत्येव ॥

३६। वि ऽधाच्च ॥

३७। नि ऽश्रुतितम् ॥

४१। यत्तु भेदादिति०। रै ष नि ऽवेदेक०। श्री, भेदादिति चेदेकस्या ॥

तदभावो नाडीषु तच्छ्रुतेरात्मनि च ॥ ७
 अत प्रतीधोऽस्मान् ॥ ८
 स एव तु कर्मानुस्मृतिशब्दविधिभ्य ॥ ९
 मुग्धेऽर्धसम्पत्ति परिशेषात् ॥ १०
 न स्थानतोऽपि परस्योभयलिङ्ग मत्वा हि ॥ ११
 न भेदादिति चेन्न प्रत्येकमतद्वचनान् ॥ १२
 अपि चैवमेके ॥ १३
 अरूपवदेव हि तत्प्रधानत्वान् ॥ १४
 प्रकाशवैश्यावैयर्थ्यात् ॥ १५
 आह च तन्मात्रम् ॥ १६
 दर्शयति चार्थो अपि स्मर्यते ॥ १७
 अत एव सौपमा सूर्यकादिवन् ॥ १८
 अम्युयदमहणात्तु न तथात्वम् ॥ १९
 वृद्धिहासभाक्त्वमन्नभावाद्दुभयसामञ्जस्यादेवम् ॥ २०
 दर्शनाच्च ॥ २१
 प्रकृतैतावत्त्वं हि प्रतिषेधति ततो ब्रवीति च मूय ॥ २२
 तद्व्यक्तमाह हि ॥ २३
 अपि सराधने प्रत्यक्षानुमानाभ्याम् ॥ २४

६। वि एव च कः ॥

१८। बल ऽसम्प्राप्ति पः ॥

१०। रा ति धी भा भदाः ॥

१४। बल ऽदेव तः। भा अस्थूलमतयवदस्वनदीर्घमशब्दमल्पार्थमरूप
मध्ययम् ॥

१५। भाः ऽघडावेः। बलै ऽपर्यम् ॥

१७। घ भा ऽधोपिः ॥

१८। भा ऽएवोपः ॥

१९। भा ऽश्यात्त तः ॥

२०। म ऽभाक्त्वमः। रा धी परेशः ॥

२१। रा. धी पृक्त्वात् ॥

प्रकाशादिवद्यावैशेष्यं प्रकाशाच्च कर्मण्यभ्यासात् ॥ २५
 अतोऽनन्तेन तथा हि लिङ्गम् ॥ २६
 उभयव्यपदेशात्त्वहिकुण्डलवत् ॥ २७
 प्रकाशाश्रयवद्वा तेजस्त्वात् ॥ २८
 पूर्ववद्वा ॥ २९
 प्रतिषेधाच्च ॥ ३०
 परमत सेतून्मानसम्यन्धभेदव्यपदेशेभ्यः ॥ ३१
 सामान्यात्तु ॥ ३२
 बुद्धार्थं पादवत् ॥ ३३
 स्थानविशेषात्प्रकाशादिवत् ॥ ३४
 उपपत्तेश्च ॥ ३५
 तथाऽन्यप्रतिषेधान् ॥ ३६
 अनेन सर्वगतत्वमायामशब्दादिभ्यः ॥ ३७
 फलमत उपपत्तेः ॥ ३८
 श्रुतत्वाच्च ॥ ३९
 धम जैमिनिरत एव ॥ ४०
 पूष तु बादरायणो हेतुव्यपदेशात् ॥ ४१

तृतीय पाद

सर्ववेदान्तप्रत्ययं चोदनाद्यविशेषान् ॥ १

भेदान्नेति चेन्नेकस्यामपि ॥ २

२५। श्री ंकाशाश्च। यत् “प्रकाशावद्यावैशेष्यात्” इत्येकं सूत्रम्, “प्रकाशाच्च कर्मण्यभ्यासात्” इत्यपरं सूत्रम्। स “प्रकाशादिवद्यावैशेष्यम्” इति “प्रकाशाच्च कर्मण्यभ्यासात्” इति च सूत्रद्वयम् ॥

२७। भा ंशदहि० ॥

३४। भा नास्ति ॥

३५। नि ंपत्तेः। भाष्ये तु “-पत्तेः” इत्येव ॥

३६। वि ंघाच्च ॥

३७। नि श्रुतितम् ॥

४१। यत् भेदादितिः। रा ष नि, ंषेदेक०। श्री भेदादिति षेदेकस्याः ॥

- स्वाध्यायस्य तथात्वेन हि समाचारेऽधिकाराच्च सववच्च तन्नियमः ॥३
 दर्शयति च ॥ ४
 उपसंहारोऽर्थामेदाद्विधिशंपवत्समाने च ॥ ५
 अन्यथात्वं शब्दादिति चेन्नाविशेषात् ॥ ६
 न वा प्रकरणमेदात्परोवरीयस्त्वादिवत् ॥ ७
 संज्ञानरत्वेत्तदुक्तमस्ति तु तदपि ॥ ८
 व्याप्तेश्च समञ्जसम् ॥ ९
 सवामेदादन्यत्रेमे ॥ १०
 आनन्दादयः प्रधानस्य ॥ ११
 प्रियशिगस्त्वाद्यप्राप्ति रूपचयापचयौ हि मंडं ॥ १२
 इतरत्त्वर्यसानान्यात् ॥ १३
 आध्यानाय प्रयोजनाभावान् ॥ १४
 आत्मशब्दाच्च ॥ १५
 आत्मगृहीतिरितरवदुत्तरान् ॥ १६
 अन्वयादिति चेत्स्यादब्रधारणात् ॥ १७
 कार्याल्लयानादपूर्वम् ॥ १८
 समान एवं चामेदान् ॥ १९
 सम्यन्थादेवमन्यत्रापि ॥ २०
 न वा विशेषात् ॥ २१
 दर्शयति च ॥ २२

- ३। क्त. "स्वाध्यायस्य तथात्वेन हि समाचारेऽधिकाराच्च" इत्येकं सूत्रम्,
 "सववच्च तन्नियमः" इत्यपरं सूत्रम् ॥
 म. "स्वाध्यायस्य तथात्वेन हि समाचारेऽधिकाराच्च" इत्येकं सूत्रम्,
 "सत्तिलवच्च तन्नियमः" इत्यपरं सूत्रम् ॥

७। भा. न च प्र० ॥

१०। वि. १०—२१ द्वादशसूत्राणि पादस्यादावेव पठितानि ॥

१६। भा. °हीतिरि० ॥

१८। भा. °पूर्वः ॥

२१। वि. १०—२१ सूत्राणि वादस्त्रादादेव पठितानि ॥

सम्भृतिद्युध्याप्त्यपि चान् ॥ २३

पुरुषविद्यायामिव चनरपामनाम्नानात् ॥ २४

वेधाद्यभेदान् ॥ २५

हानौतृपायनशब्दशेषत्वात्कुशाच्छन्दस्तुत्युपगानवत्तदुक्तम् ॥ २६

सान्प्रराये तत्तज्याभावात्तथा ह्यन्ये ॥ २७

छन्दत उभयाविरोधान् ॥ २८

गनेरथवत्त्वमुभयथाऽन्यथा हि निरोधः ॥ २९

उपपन्नस्तद्भ्रणार्थोपलब्धेर्लोकवत् ॥ ३०

अनियम सर्वासामविरोध शब्दानुमानाम्याम् ॥ ३१

यात्राधिकारमवस्थितिराधिकारिकायाम् ॥ ३२

अक्षरधिया त्ववरोध सामान्यतद्भावाभ्यामौपसद्वत्तदुक्तम् ॥ ३३

इयदामननात् ॥ ३४

अन्तराभूतप्रामवत्स्यात्मन ॥ ३५

अन्ययामदानुपपत्तिरिति चमोपदेशान्तरात् ॥ ३६

व्यनिहारो विशिषान्ति हीतरवन् ॥ ३७

सैव हि सत्यादय ॥ ३८

२३। वल ंतिद्युध्याः। भा ंतिद्युध्या ॥

२४। नि भी मा व्यामपि चे० ॥

२७। व सम्पराय ॥

२९। रा ंयथाऽन्य०। भी परत्र ॥

३०। म ंपलौकिकवत्। भी पूत्र ॥

३१। वल ंसर्वेषामविरोधाच्छब्दा० ॥

भी नि रा ंसर्वेषाम०। रा भी परत्र ॥

३२। रा भी पूत्र। नि ३२—३३ वृत्ति ॥

३३। वि ंत्ववरोध०। भाप्य तु ंत्ववरोध इति ह्यन्यतः। भा ंत्वविरो०।

नि वृत्तिम् ॥

३४। भा िदा ॥

३५। रा नि भी वेद्य। भा शाब्दाभाष्यानुसारेणानुपपत्तिरिति वक्तव्यम् ॥

३६। वि ंपत्तिः। ंदेशवत्। रा भी नि पूत्र ॥

कामादीनाम्प्र तत्र चायतनादिभ्य ॥ ३६
 आदगादयोप. ॥ ४७
 उगमिनेऽजम्नद्वचना ॥ ४८
 तन्निर्वाणानियमस्त्वंः पृथग्यत्रनिबन्ध कल्म ॥ ४९
 प्रदानयदेव तदुक्तम् ॥ ४९
 निम्नमूयम्वात्तटि चरीयम्नदापि ॥ ४९
 पुरंरिफन्प. प्रक्षणात्म्याग्निव्यामानमरा ॥ ४९
 अनिदेशाण ॥ ४९
 रिं व तु निर्वाणान् ॥ ४९
 दग्नाय ॥ ४९
 श्रुत्यादियगीरम्वाय न वा ॥ ४९
 अनुबन्धादिभ्य प्रज्ञान्तरपृथक्त्ववद्दृष्टश्च तदुक्तम् ॥ ५०
 न मामान्यादप्युपलब्धेर्मृत्युयज्ञ हि लोकापत्ति ॥ ५१
 परेण च शब्दस्य तादृश्यां भूयस्त्वात्त्वनुबन्ध ॥ ५०
 एक आत्मन शरीरे भवान् ॥ ५३
 व्यतिरेकस्मद्भावाभावितात् तूपलब्धिरन ॥ ५४
 अद्भावकृष्टास्तु न शास्त्रासु हि प्रतिषेदम् ॥ ५५
 मन्त्रादिवद्वाऽप्रिगोध. ॥ ५६
 भूम्न व्रतुबन्ध्यायस्त्र तथा हि दर्शयन्ति ॥ ५७
 नानाशब्दादिभेदान् ॥ ५८

३६। श्री कामादयस्तत्र तत्र ॥

४१। भा ०त्तऽस्तद्व- ॥

४४। वि ०ल्पप्र० ॥

४७। बल ०तु क्ति- । रा नि श्री परेण ॥

४८। रा नि श्री पूर्वेण ॥

५०। बल “अनुबन्धादिभ्य” इत्येक सूत्रम्, “प्रज्ञान्तरपृथक्त्ववद्दृष्टश्च तदुक्तम्” इत्यपरम् ॥ न “अनुबन्धादिभ्य” इति “प्रज्ञान्तरपृथक्त्ववद्दृष्टश्च तदुक्तम्” इति च सूत्रद्वयम् ॥

५४। रा नि. बल श्री भा ०ज्ञावभा० ॥

विकल्पोऽविशिष्टफलत्वान् ॥ ५६
 काम्यास्तु यथाकामं समुचीयेरन्न वा पूर्वदेत्वभावान् ॥ ६०
 अङ्गेषु यथाश्रयभावः ॥ ६१
 शिष्टेश्च ॥ ६२
 समाहारान् ॥ ६३
 गुणसाधारण्यश्रुतेश्च ॥ ६४
 न वा तत्सहभावाश्रुतेः ॥ ६५
 दर्शनाच्च ॥ ६६

चतुर्थः पादः

पुरुषार्थोऽनः शब्दादिति वादगयणः ॥ १
 शेषत्वात्पुरुषार्थवादो यथाऽन्येष्विति जैमिनिः ॥ २ १
 आचारदर्शनात् ॥ ३
 तच्छ्रुतेः ॥ ४
 समन्वारम्भणान् ॥ ५
 तद्धतो विधानात् ॥ ६
 नियमाच्च ॥ ७
 अधिकोपदेशात् वादगयणस्यैवं तद्दर्शनात् ॥ ८
 तुल्यन्तु दर्शानम् ॥ ९
 असार्वत्रिकी ॥ १०
 विभागः शतवन् ॥ ११
 अध्ययनमात्रवतः ॥ १२
 नाविशेषान् ॥ १३

- ६०। वि. नास्ति ॥
 ६५। नि. ०भावोऽश्रु ० ॥
 २। वि. ०था ०न्ये ० ॥
 ४। वि. ०तेषु ॥
 ७। रा. धी. ०मात् ॥
 ८। वि. भा. ०स्यैव त ० ॥
 ९। व ०स्य ०दः ॥

- स्तुतयेऽनुमतिर्वा ॥ १४
 कामकारेण चक्रे ॥ १५
 उपमदं च ॥ १६
 उध्वरेतःमु च शब्दे हि ॥ १७
 परामशं जमिनिरचोदना चापवदनि हि ॥ १८
 अनुप्टेयं बादरायणः साम्यश्रतेः ॥ १९
 त्रिधिर्वा धारणवन् ॥ २०
 स्तुतिमात्रमुपादानादिनि चेन्नापूर्वत्वान् ॥ २१
 भावशब्दाच्च ॥ २२
 पारिप्लवार्थो इति चेन्न विशेषितत्वान् ॥ २३
 तथा चैकवाक्यनोपबन्धात् ॥ २४
 अत एव चामनीन्धनाद्यनपेक्षा ॥ २५
 सर्वापेक्षा च यज्ञादिश्रुतेरश्वयन् ॥ २६
 शमदमाशु पेतः स्यात्तथापि तु तद्विधेस्तदङ्गतया तेषामवश्यानुप्येय-
 त्वान् ॥ २७
 सर्वज्ञानुमनिश्च प्राणायामे तद्दर्शनान् ॥ २८
 अवाधाच्च ॥ २९
 अपि च स्मर्यते ॥ ३०
 शब्दश्चातोऽकामकारे ॥ ३१

१६। वि. अधि ॥

१५। रा नि श्री ० नाद्यापः ॥

२२। व. नास्ति ॥

२३। भा. ० वापं इति ०। पं। य ॥

२४। रा. वाक्योप०। भा. परेष ॥

२६। बल. ० धुति०। भाष्ये तु ० धृतेर इत्येष ॥

२७। बल ० तन्तु स्वर०। वि ० पित०। ० मप्यव० ॥

२८। वि ० तिस्रा० ॥

३०। रा. घ. बल. अपि स्म० ॥

३१। नि. शब्दाश्चा०। भाष्ये तु शब्द० इत्येष। रा. ० भाष्याशा०। बल. ० मप्यव० ॥

विहितत्वाच्चाश्रमकर्मापि ॥ ३२

सहकारित्वेन च ॥ ३३

सर्वथाऽपि त एवोभयलिङ्गात् ॥ ३४

अनभिभव च दर्शयति ॥ ३५

अन्तरा चापि तु तद्दृष्टे ॥ ३६

अपि च स्मर्यते ॥ ३७

विशेषानुग्रहश्च ॥ ३८

अतस्त्वितरञ्ज्यायो लिङ्गाच्च ॥ ३९

तद्भूतस्य तु नातद्भावो जैमिनेरपि नियमात्तद्रूपाभावेभ्यः ॥ ४०

न चाधिकारिकमपि पतनानुमानात्तदयोगात् ॥ ४१

उपपूर्वमपि त्वेके भावमशनवत्तदुक्तम् ॥ ४२

यहिस्तूभयथाऽपि स्मृतेराचाराच्च ॥ ४३

स्वामिन फलश्रुनेरित्यात्रेय ॥ ४४

आर्त्विज्यमित्यौदुलौमिस्तस्मै हि परिक्रियते ॥ ४५

श्रुतेश्च ॥ ४६

सहकार्यन्तरविधि पक्षेण तृतीय तद्वनो विध्यादिवन् ॥ ४७

कृत्वाभावात्तु गृहिणोपसहार ॥ ४८

मौनवदितरपामप्युपदेशान् ॥ ४९

अनानिष्कृत्वात्तन्वयान् ॥ ५०

३४। बल उत्तर धो० ॥

३७। रा य बल अपि स्म० ।

३९। १ म रज्यायो० । २ ०लिङ्गात्, भाष्ये ०लिङ्गाच्च इत्येव प्रतिभाति ॥

४०। १ वि ०स्य ना० । २ य भा ०मिनि र० । नि वि धी रा भा ०मात्तद्रू० ॥

४१। १ वि ०मपि यजना ॥

४२। १ रा धो ०मरीत्यके० । ४२। भा नास्ति ॥

४३। रा ०यथापि० । बल धास्त्व ॥

४५। रा धो नि भा नास्ति ॥

ऐहिकमप्यप्रस्तुतप्रतिबन्धे तद्दर्शनान् ॥ ५१

एवं मुक्तिरुत्थानियमस्तदवस्थावधृतेस्तदवस्थावधृतेः ॥ ५२

चतुर्थोऽध्यायः

प्रथमः पादः

आवृत्तिरमदुपदेशान् ॥ १

लिङ्गाद्य ॥ २

आत्मेति तूपगच्छन्ति प्राहयन्ति च ॥ ३

न प्रतीके न हि सः ॥ ४

ध्वजदृष्टिस्तत्कर्मान् ॥ ५

आदित्यादिमलयक्षाङ्ग उपपत्तिः ॥ ६

आमीनः सम्भवान् ॥ ७

ध्यानाद्य ॥ ८

अचलत्वं चापेक्ष्य ॥ ९

स्मरन्ति च ॥ १०

गत्रैकामना तत्राविशेषान् ॥ ११

आप्रायणात्तत्रापि हि दृष्टम् ॥ १२

तदधिगम उत्तरपूर्वाधयोररलेपविनाशौ तद्व्यपदेशान् ॥ १३

इतरस्याप्येवमसंश्लेषः पाते तु ॥ १४

अनारब्धकार्ये एव तु पूर्वे तदवधेः ॥ १५

५१। रा वि धी व बल समप्र०। वि. ०मप्रस्तुते प्र०। भा. "ऐहिक
मप्रस्तुत प्रतिबन्धेन दर्शनान्" ॥

४। भा. प्रती० ॥

११। भा. ०तत्र वि० ॥

१२। १ रा. नि आप्रायणा०। २ वि ०स्थाहि० ॥

१३। १ म ०पूर्वाधयोर०। २ वि ०तद्व्यपदेश०। भाष्ये "तद्व्यपदेशान्"
इत्येव प्रतीकत्वेन गृहीतं दृश्यते ॥

१४। "बल, ०मग्लेषः० ॥

अग्निहोत्रादि तु तत्कार्यायैव तद्दर्शानाम् ॥ १६

अतोऽन्यापि ह्येकेषामुभयोः ॥ १७

यदेव विद्ययेति हि ॥ १८

भोगेन त्वितरे क्षपयित्वा सम्पद्यते ॥ १९

द्वितीय पाद

चाङ्मनसि दर्शनाच्छब्दाच्च ॥ १

अत्र एव च सर्वाण्यनु ॥ २

तन्मनः प्राण उत्तराम् ॥ ३

सोऽध्यक्षे तु तदुपगमादिभ्यः ॥ ४

भूतेषु तच्छ्रुतेः ॥ ५

नैकस्मिन्दर्शयन्तौ हि ॥ ६

समाना चास्त्युपक्रमादभूत्त्वं चानुषोष्य ॥ ७

तदापीतेः संसारव्यपदेशान् ॥ ८

सूक्ष्मं प्रमाणतश्च तथोपलब्धेः ॥ ९

नोपमर्देनानः ॥ १०

अस्यैव चोपपत्तरेप ऊष्मा ॥ ११

प्रतिषेधादिति चेन्न शारीरान् ॥ १२

१६। नि ऽदि स०। वि ऽत्तु तत्तत्का० ॥

१७। भा. नास्ति. ॥

१८। रा भी व नि बल. ऽत्वाऽद्य स० ॥

२। नि वि व बल ऽद्य स० ॥

४। भी ऽक्षेय स० ॥

५। वि. .म भा. भूतेषु भूते ॥

७। वि. ऽना वा स० ॥

८। म तदरी० ॥

१०। म. "ऽमर्दनात्" भाष्ये "ऽमर्दनात्" इत्येव दृश्यते ॥

११। रा भी व नि बल. ऽनेहूष्मा ॥

१२। रा. भी नि. भा. पोष्य ॥

स्पष्टो ह्येकेषाम् ॥ १३

स्मर्यते च ॥ १४

तानि परं तथा ह्याह ॥ १५

अविभागो वचनान् ॥ १६

तदोक्तोऽप्रज्वलनं तत्प्रकाशितद्वारो विद्यासामर्थ्यात्तच्छेषगत्यनुस्मृति-
योगाच्च हार्दानुगृहीतःशलाधिक्या ॥ १७

रश्म्यनुसारी ॥ १८

निशि नेति चेन्न सम्यन्धस्य यावद्देहभावित्वाद्दर्शयति च ॥ १९

अतश्चायनेऽपि दक्षिणे ॥ २०

योगिनः प्रति च स्मर्यते स्मार्ते चैते ॥ २१

तृतीय पादः

अचिरादिना तत्प्रथितेः ॥ १

वायुमब्दादविशेषविशेषाभ्याम् ॥ २

तद्धितोऽधिवरणः सम्यन्धान् ॥ ३

आतिवाहिकास्तद्विज्ञान् ॥ ४

उभयव्यामोहात्तत्सिद्धेः ॥ ५

वैशुतेनैव तनस्तच्छ्रुतेः ॥ ६

कार्यं वादगिरस्य गत्युपपत्तेः ॥ ७

विशेषितत्वात् ॥ ८

१३। रा. धी नि भा पूरेण ॥

१४। म. स्मार्यते ॥

१६। म. "निशि नेति चेन्न सम्यन्धान्" इति "यावद्देहभावित्वाद्दर्शयति च"
इति च सूत्रद्वयम् ॥

२१। १ व. नि. बल. धी. प्रति स्म०। २ रा. स्मर्यते ॥

२। म. वायुमब्दा० ॥

३। रा. धी तद्वितो०। व. "अपि वाय्वाद्यापीन्द्रप्रजापती" इत्यपरं सूत्रम् ॥

४। म. ऽद्विकल्प०। वि. ऽद्विकल्प०, भाष्ये "द्विकल्प०" इत्येव वाक्यम् ॥

५। रा. नि धी. भा. नास्ति ॥

सामीप्यात्तु तद्ध्ययपदेश ॥ ६
 कार्यात्यये तद्ध्ययज्ञेण सहात परमभिधानान् ॥ १०
 स्मृतेष्व ॥ ११
 परं जैमिनिमुच्यत्वान् ॥ १२
 दर्शनाच्च ॥ १३
 न च कार्ये प्रतिपत्त्यभिसन्धि ॥ १४
 अप्रतीकालम्बनाद्भयतीति वादुरायण उभयभ्रौ दोषात्तत्त्वतुश्च ॥ १५
 विशेषश्च दर्शयति ॥ १६

चतुर्थः पादः

सम्पद्याविभावि स्वेत शब्दात् ॥ १६
 मुक्त प्रतिज्ञात् ॥ २
 आत्मा प्रकरणात् ॥ ३
 अविभागेन दृष्टत्वात् ॥ ४
 ब्राह्मणेन जैमिनिरुच्यन्त्यासादिभ्यः ॥ ५
 चित्तिवन्मात्रेण तदात्मकरवादिष्वौहुल्ये ॥ ६
 एवमप्युपन्यासात्पूर्वभावादविशेष वादुरायण ॥ ७
 सकल्पाद् न तु तच्छ्रुते ॥ ८
 अत एव ज्ञानन्यासिपति ॥ ९

६। नि त्सदुप भाष्ये त्सदुप ॥

१५। रा धी प्रत्यभिः ॥

१६। वि च्चप्रतिकाः । १ म च्चित्तिसबाः । २ रा च्चभा च्चदोः । ३ बल भो म यथा च्चदोः ॥

१। वि म सम्पद्याः । भाष्ये 'सम्पद्या' इत्येष प्रतिभाति ॥

२। वि मुक्त प्रतिज्ञा, भाष्ये "मुक्त प्रतिज्ञा" इत्येष ॥

४। म च्चगेनेव दः ॥

६। व च्चदात्मिवाः ॥

८। व च्चव्यवसः । नि रा च्चदेव सः ॥

९। नि वि च्चप्राव ॥

- अभावं वादरिराह ह्येवम् ॥ १०
 भावं जैमिनिर्विकल्पामननात् ॥ ११
 द्वादशाहवदुभयविधं वादरायणोऽनः ॥ १२
 तन्वभावे सन्ध्यवदुपपत्तेः ॥ १३
 भावे जाप्रद्वत् ॥ १४
 प्रदीपबदावेशस्तथाहि दर्शयति ॥ १५
 स्वाप्ययसम्पत्त्योरन्यतरापेक्षमाविष्कृतं हि ॥ १६
 जगद्व्यापारवर्जं प्रकरणादसंनिहितत्वाच्च ॥ १७
 प्रत्यक्षोपदेशादिति चेन्नाधिकारिकमण्डलस्थोक्तेः ॥ १८
 विकारावर्त्ति च तथाहि स्थितिमाह ॥ १९
 दर्शयतश्चैवं प्रत्यक्षानुमाने ॥ २०
 भोगमात्रसाम्यलिङ्गाच्च ॥ २१
 अनावृत्तिः शब्दादनावृत्तिः शब्दात् ॥ २२

१०। बल. अभावं वा० । भाव्ये 'अभावं०' इत्येव दृश्यते ॥

११। १ बल. 'आह द्वैवं जै०' । ११। २ वि. ०निर्विक० ॥

१३। व. तत्त्वभा० । म. तत्त्वाभा० ॥

१६। १ स्वाप्य स० । २ म. बल. ०पेक्षमा० ॥

१७। म. "जगद्व्यापारवर्जम्" इत्येकं सूत्रम्, "प्रकरणादसंनिहितत्वाच्च"
 इत्यपरं सूत्रम् । बल. ०तत्त्वात् ॥

१८। १ नि. ०शान्नेति० । २ बल. ०लस्योक्तेः, भाष्ये "०लस्योक्तेः" इत्येव
 म. ०लस्योक्तेः ॥

१९। वि. ०रावर्त्तिः ॥

अभावं वादरिराह ह्येवम् ॥ १०

भावं जेमिनिर्विकल्पामननात् ॥ ११

द्वादशाहवदुभयविधं वादरायणोऽतः ॥ १२

तन्वभावे सन्ध्यवदुपपत्तेः ॥ १३

भावे जाग्रद्वत् ॥ १४

प्रदीपवदावेशस्तथाहि दर्शयति ॥ १५

स्वाप्ययसम्पत्स्योरन्यतरापेक्ष्माविष्टं हि ॥ १६

जगद्व्यापारवर्जं प्रकरणादसंनिहितत्वाच्च ॥ १७

प्रत्यक्षोपदेशादिति चेन्नाधिकारिकमण्डलस्थोक्तैः ॥ १८

विकागवर्त्ति च तथाहि स्थितिमाह ॥ १९

दर्शयतश्चैव प्रत्यक्षानुमाने ॥ २०

भोगमात्रसाम्यलिङ्गाच्च ॥ २१

अनावृत्तिः शब्दादनावृत्तिः शब्दात् ॥ २२

१०। बल अभावे वा० । भाष्ये 'अभावं०' इत्येव दृश्यते ॥

११। १ बल 'आह ह्येवं जै०' । ११। २ वि ०निर्विक० ॥

१२। व तत्त्वभा० । म तत्त्वाभा० ॥

१६। १ स्वाप्य स० । २ म बल ०पेक्ष्यमा० ॥

१७। म "जगद्व्यापारवर्जम्" इत्येकं सूत्रम्, "प्रकरणादसंनिहितत्वाच्च" इत्यपरं सूत्रम् । बल ०सत्त्वात् ॥

१८। १ वि ०शान्नेति० । २ बल ०सत्स्योक्त, भाष्ये "०सत्स्योक्ते" इत्येव म ०सत्स्योक्ते ॥

१९। वि ०राववर्त्ति० ॥

- अनुस्मृतेश्च २. २. २६
 अनेन सर्वगतत्वमायाम० ३. २. ३७
 अन्तरउपपत्तेः १. २. १३
 अन्तर्गचापि तु नद्दृष्टेः ३. ४. ३६
 अन्तराभूत ग्रामवत्स्वा० ३. ३. ३५
 अन्तराविज्ञानमनसी २. ३. १६
 अन्तर्याम्यधिदेवादिषु १. २. १८
 अन्तवन्त्यमसर्वज्ञाना वा २. २. ४१
 अन्तस्तद्धर्मोपदेशात् १. १. २०
 अन्त्यावस्थितेश्चोभय २. २. ३६
 अन्यत्राभावाद्य न २. २. ६
 अन्यथात्वं शब्दादिति ३. ३. ६
 अन्यथानुमितौ च २. २. ६
 अन्यथाभेदानुपपत्ति ३. ३. ३६
 अन्यभावव्यावृत्तेश्च १. ३. १२
 अन्याधिष्ठितेषु पूर्व ३. १. २४
 अन्यार्थं तु जैमिनिः १. ४. १८
 अन्यार्थश्चपरामर्शः १. ३. २०
 अन्वयादिनिचेत्स्या ३. ३. १७
 अपरिमहाबात्यन्तमनपेक्षा २. २. १७
 अपि च सप्त ३. १. १६
 अपि च स्मर्यते १. ३. २३; २. ३. ४६;
 ४. ३. ३७
 अपिचैवमेके ३. २. १३
 अपि च संराधने ३. २. २४
 अपीतौ सद्रूपसद्भाद २. १. ८
 अप्रतीकालम्बनान्त्य ४. ३. १६
 अवाधाद्य ३. ४. २६
 अभावं वादगिराह ह्येवम् ४. ४. १०
 अभिध्योपदेशाद्य १. ४. २४
 अभिमानिव्यपदेशस्तु २. १. ६
 अभिव्यक्तेरित्यादमरस्यः १. २. २६
 अभिसंख्यादिव्यपिचैवम् २. ३. ६१
 अभ्युपगमेऽप्यर्थाभावात् २. २. ६
 अभ्युवदप्रतणात् ३. २. १६
 अरूपवदेवहि ३. २. १४
 अर्चिरादिना तत्प्रथितः ४. ३. १
 अर्मकौकस्त्यातद्वापदे १. ३. ७
 अरुपश्रुतेरितिचेत्तदुक्तम् १. ३. २१
 अशस्थिनिवेशेऽप्यादिति २. ३. २४
 अवस्थितेरिति काशकृत्स्नाः १. ४. २२
 अविभागेनदृष्टत्वात् ४. ४. ४
 अविभागोवचनान् ४. २. १६
 अविगोधश्चन्दनवत् २. ३. २३
 अशुद्धमिति चेन्नशब्दात् ३. १. २६
 अश्मादिवद्य तदनुपपत्तिः २. १. २३
 अश्रुतत्वादिनिचेन्ने ३. १. ६
 असति प्रतिज्ञोपरोधो २. २. २१
 असदिति चेन्न २. १. ७
 असद्व्यपदेशान्नेति २. १. १७
 असन्तेश्चाव्यतिक्रमः २. ३. ४६
 असंभवस्तुसतीऽनुपपत्तेः २. ३. ६
 असार्वत्रिकी ३. ४. १०
 अस्ति तु २. २. २
 * अस्थूलमनग्वहस्व ॥ ३. २. १४
 अस्मिन्नस्य च १. १. १६
 अस्थैव चोपपत्तेरेषा ४. २. ११

- अनुस्मृतेश्च २- २- २६
 अनेन सर्वगतत्वमायाम् ३- २- ३७
 अन्तरउपपत्तेः १- २- १३
 अन्तराच्चापि तु तद्दृष्टेः ३- ४- ३६
 अन्तरामृत ग्रामवत्स्वा० ३- ३- ३६
 अन्तराविज्ञानमनसी २- ३- १६
 अन्तर्याम्यधिदैवादिषु १- २- १८
 अन्तवस्त्वमसंबन्धना वा २- २- ४१
 अन्तस्तद्धर्मोपदेशात् १- १- २०
 अन्त्यावस्थितेश्चोभय २- २- ३६
 अन्त्यात्रामावाच न २- २- ४
 अन्यथात्वं शब्दादिति ३- ३- ६
 अन्यथानुमितौ च २- २- ६
 अन्यथाभेदानुपपत्ति ३- ३- ३६
 अन्यभावव्यावृत्तेश्च १- ३- १२
 अन्त्याधिष्ठितेषु पूर्वं ३- १- २४
 अन्त्यार्थं तु जैमिनिः १- ४- १८
 अन्त्यार्थश्चपरामर्शः १- ३- २०
 अन्वयादितिचेत्स्या ३- ३- १७
 अपरिमहात्त्यान्तमनपेश २- २- १७
 अपि च सप्त ३- १- १६
 अपि च स्मर्यते १- ३- २३; २-३-४५,
 ४- ३- ३०, ३७
 अपिचैवमेके ३- २- १३
 अपि च संराधने ३- २- २४
 अपीतो तद्वत्सद्भाद् ३- १- ८
 अप्रतीकालम्यनान्तय ४- ३- १६
 अवाधाच्च ३- ४- २६
 अभावं वादगिराह हो वम ४- ४- १०
 अभिव्योपदेशाच्च १- ४- २४
 अभिमानीव्यपदेशस्तु २- १- ६
 अभिव्यक्तेरित्याश्रयः १- २- २६
 अभिसंख्यादिव्यपिचैवम् २- ३- ६२
 अन्युपगमेऽप्यर्थाभावात् २- २- ६
 अम्बुवदग्रहणात् ३- २- १६
 अरूपवदेवहि ३- २- १४
 अर्चिरादिना तत्प्रथितेः ४- ३- १
 अर्भकौकस्तवात्तद्वापदे १- २- ७
 अरूपश्रुतेरितिचेत्तदुक्तम् १- ३- २१
 अवस्थितिवेशोप्यादिनि २- ३- २४
 अवस्थितेरिति काशकृतस्तः १- ४- २२
 अविभागेनदृष्टत्वात् ४- ४- ४
 अविभागोवचनान् ४- २- १६
 अविरोधश्चन्दनवत् २- ३- २३
 अशुद्धमिति चेन्नशब्दात् ३- १- २६
 अश्मादिवच तदनुपपत्तिः २- १- २३
 अशुतत्वादिनिचेन्ने ३- १- ६
 असति प्रतिज्ञोपरोधो २- २- २१
 असदिति चेन्न २- १- ७
 असद्व्यपदेशान्नेति २- १- १७
 असन्तनेश्चाव्यतिकरः २- ३- ४६
 असंभवस्तुसतोऽनुपपत्तेः २- ३- ६
 असांबन्धिका ३- ४- १०
 अस्ति तु २- ३- २
 * अस्थूलमनषवहस्व ॥ ३- २- १४
 अस्मिन्नस्य च १-१-१६
 अस्यैव चोपपत्तेरेषुऽप्या ४- २- ११

छ	तथा प्राणा २ ४ १
छन्दत उभयाविरोधात् ३ ३ २८	तदधिगम उत्तरपूर्वाद्य ४ १ १३
छन्दोऽभिधानान्नेति ० १ २५	तदधीनत्वादर्थवत् १ ४ ३
ज	तदनन्यत्वमारम्भण २ १ १४
जगदाचित्त्वान् १ ८ १६	तदन्तरप्रतिपत्तौ रहन्ति ३ १ १
जगद्व्यापारवर्जं ४० ४ १७	तदभावनिर्धारणे च १ २ ३७
जन्माद्यस्य यत १ १ ०	तदभावो नाडीषु ३ २ ७
जीवमुर्यप्राणलिङ्गाज्ञेति १ १ २१	तदभिध्यानादत्र तु ० ३ १३
जीवमुर्यप्राणलिङ्गाज्ञेति चन् १ ४ १७	तदव्यक्तमाह हि ३ २ ०३
ज्ञेयत्वावचनाच्च १ ८ ८	तदापीत ससारव्यपदेशात् ४ २ ८
ज्ञोऽनप्व २ ३ १८	तदुपयपि बादरायण १ ३ २६
ज्योनिराद्यधिष्ठान तु २ ४ १४	तदोक्तोऽग्रज्वलन ४ २ ८७
ज्योनिरुपक्रमा १ ४ ६	तद्गुणसारत्वात्तु ० ३ ०६
ज्योनिर्दर्शनात् १ ३ ४०	तद्धेतु-यपदशाच्च १ १ १४
ज्योतिश्चरणाभिधानात् १ १ २४	तद्गुणैरय तु नातद्भावो ३ ८ ४०
ज्योनिपि भावाच्च १ ३ ३०	तद्वनो धिधानात् ३ ८ ६
ज्योनिर्देवेपामसत्यज्ञे १ ४ १३	तन्निर्धारणानियम ३ ३ ४०
त	तन्निष्ठस्य मोक्षोपदेशान १ १ ७
त इन्द्रियाणि तद्वत्पद २ ८ १७	तन्मन प्राण उत्तरात् ४ ० ३
तच्छते ३ ४ ४	तन्वभाव सध्यवदुपपत्ते ४ ४ १३
तद्धितोऽधिवरण ४ ३ ३	तर्काप्रतिष्ठानादप्य ० १ ०१
तत्तु समन्वयान् १ १ ८	तस्य च नित्यत्वात् ० ४ १६
तत्पूर्वकत्वाद्वाच २ ४ ८	तानि परं तथाहाह ४ १ ८
तत्प्राकृत्युत्तरे २ ८ ३	तुल्य तु दर्शनम् ३ ४ ६
तत्रापि च तद्व्यापारा ३ १ १६	तृतीयशब्दावरोध ३ १ २१
तथा च दर्शयति २ ३ २७	तेजोऽनस्मथाहाह २ ३ १०
तथा चैकवाक्यतोपबन्धात् ३ ४ २४	त्रयाणामथर्चैवमुप १ ४ ६
तथान्यवनिर्णयान् ३ ० ६	त्र्यात्मकत्वात्तु भूयस्त्वान् ३ १ ०

उपादानात् ० ३ २५	कामादीनरत्र ३ ३ २६
उभयथा च दोषान् ४ ० १६	काम्यास्तु यथाकाम ३ ३ ६०
उभयथा च दोषान् ० ० ३	कारणत्वेन चाकाशादियु १ ४ १४
उभयथापि न कर्मा ० ० १०	कार्यं वाङ्गिरस्यगत्यु० ४ ३ ७
उभय-यपदेशात्त्वहि ३ ० ७	कार्यारज्यानात्पूर्वम् ३ ३ १८
उभय-यामोहात्तत्सिद्धे ४ ० ५	कार्यात्त्वये तदध्यक्षेण ४ ३ १०
ऊ	कृतप्रयत्नापक्षम्तु ० ३ ४२
ऊच्यतेन सु च शब्दे हि ३ ४ १७	कृतात्ययेऽनुशयान् ३ १ ८
ए	कृत्स्नभावात्तु गृहिणो० ३ ४ ४८
एक आत्मन शरीर ३ ४ ७	कृत्स्नप्रसक्तिर्निर्वयव० ० १ ०६
एतेन मानग्निश्वा ३ ८	क्षणिकत्वाच्च २ ० ३१
एतेन योग प्रयुक्त ० १ ८	क्षत्रियत्वगनश्चैत्रग्रथ० १ ० ०५
एतेन शिष्टापग्निह्वा ० १ १०	ग
एतेन सर्वे व्याख्याता १ ४ ०१	गनिशब्दाभ्यां तथा १ ३ १५
एव चात्माकारस्त्वयम् २ ० ३४	गतिसामान्यात् १ १ १०
एव मुक्तिफलानियम ३ ४ ४	गतमथवत्स्वमुभवथा ३ ३ १८
एवमप्युपन्यासात्पूर्व ४ ४ ७	गुणसाधारण्यश्रुतश्च ३ ३ ६४
ए	गुणाद्दालोऽप्यन् २ ३ २६
एतिकमप्यप्रस्तुतप्रति ३ ४ ६१	गुहा प्रविणवात्मानौ १ ० ११
क	गौणश्चन्नात्मशब्दा १ १ ६
कम्पनात् ० २ ६	गौण्यमभवान् २ ० ३
करणवच्चेन्न भोगादिष्व ० १०	" ४ ०
कर्त्ता शास्त्राद्यवन्वान ३३	च
कर्मकर्तृव्यपदेशाच्च १ ४	चक्षुगादिवत्तु तत्सह ० ४ १०
कल्पनोपदेशाच्च १ ८ १०	चमसवदविशेषान् १ ४ ८
कामकारण चक ३ ४ १५	चरणादिति चत्रोपल ३ १ ६
कामाच्च नानुमात्रापे च १ १ १८	चराचरव्यपात्रगन्तु ० ३ १६
	चिनि तन्मात्रेण तदा ४ ० ६

छ	तथा प्राणा २ ४ १
छन्दत उभयाविरोधात् ३ ३ २८	तदधिगम उत्तरपूर्वाद्य ४ १ १३
छन्दोऽभिधानात् ८ १ १६	तदधीनत्यादर्थवत् १ ४ ३
ज	तदनन्यत्वमारम्भण २ १ १४
जगद्वाचित्वात् १ ८ १६	तदन्तरप्रतिपत्तौ रहति ३ १ १
जगद्व्यापारवज्रं ४ ४ १७	तदभावनिर्धारणे च १ २ ३७
जन्माद्यस्य यत्न १ १ २	तदभावो नाङ्गीपु ३ २ ७
जीवमुत्प्यमाणलिङ्गान्नेति १ १ २१	तदभिध्यानादेव तु २ ३ १३
जीवमुत्प्यमाणलिङ्गान्नेति चेत् १ ४ १७	तदव्यक्तमाह हि ३ २ २३
ज्ञोयत्त्वावचनाच्च १ ८ ८	तदापीते ससारव्यपदेशात् ४ २ ८
ज्ञोऽनएव ३ ३ १८	तदुपर्यापि चादराथण १ ८ १६
ज्योतिराद्यधिष्ठान तु २ ४ १४	तदोकोऽप्रज्वलन ४ ८ १७
ज्योतिरूपक्रमा १ ४ ६	तदगुणसारत्वात् ३ २६
ज्योतिर्दर्शनात् १ ३ ४०	तद्वेतुव्यपदेशाच्च १ १ १४
ज्योतिश्चरणाभिधानात् १ १ २४	तद्गुणस्य तु नातद्भावो ३ ८ ४०
ज्योतिषि भावाच्च १ ३ ३२	तद्वनो विधानात् ३ ८ ६
ज्योतिर्वैकेपामसत्यन्ने १ ४ १३	तन्निर्धारणानियम ३ ३ ४२
त	तन्निष्ठस्य मोक्षोपदेशात् १ १ ७
त इन्द्रियाणि तद्व-पद ३ ८ १७	तन्मन प्राण उत्तरात् ४ २ ३
तच्छ्रुते ३ ४ ४	तन्वभावे सध्ववदुपपत्ते ४ ४ १३
तद्वितोऽधिवरण ४ ३ ३	तर्काप्रतिष्ठानादप्य २ १ ११
तत्तु समन्वयात् १ १ ८	तस्य च नित्यत्वात् २ ४ १६
तत्पूर्वकत्वाद्वाच २ ४ ४	तानि परे तथाह्याह ४ २ १८
तत्प्राकृश्रुतेश्च २ ४ ३	तुल्य तु दर्शनम् ३ ४ ६
तत्रापि च तद्ग्यापारा ३ १ १६	तृतीयशब्दावरोध ३ १ २१
तथा च दर्शयति २ ३ २७	तेजोऽनस्तथाह्याह २ ३ १०
तथा चैकवाक्यतोपबन्धात् ३ ४ २४	त्रयाणामेवचैवमुप १ ४ ६
तथान्यप्रतिषेधात् ३ २ ६	त्र्यात्मकत्वात्तु भूयस्त्वात् ३ १ २

	द	न तु दृष्टान्तभावात् १ ६
दर्शनाच्च	३ १ २०	न तृतीये तथोपलब्धे ३ १ १८
"	३ ० २१	न प्रतीते न हि स ४ १ ४
"	३ ३ ८	न प्रयोजनवत्त्वात् ७ १ ३
"	१ ३ ६०	न भावोऽनुपलब्धे १ ३०
"	४ ३ १३	न भेदादिति चेन्न ३ ० १२
दर्शयितश्चैव प्रत्यक्षात्माने	४ ४ २०	न वस्तुरात्मोपदेशादिति १ १ १६
दर्शयति च ३ ३ ४		न वा तत्सहभावाद्भ्रुतं ० ० ०
" " ३ ३ २२		न वाप्रकरणभेदा ३ १ ७
दर्शयति चाथो अपि ३ १७		न वायुत्रिये शृणुपदेशान् १ ४ ६
दहर उत्तरंभ्य १ ० १४		न वाविशेषान् ३ ३ २१
दृश्यते तु १ ६		न विद्यदश्रुत ० ३ १
दवादिवदपि लोके १ १६		न विलक्षणत्वादस्य २ १ ४
दहयोगाद्वा सोऽपि ० ६		न सरयोपसग्रहादपि १ ४ ११
शुभ्याद्याथतन स्वशब्दात् १ ० १		न सामान्यादप्युपलब्धे ३ ३ ६१
डादशाद्द्वदुभयविध ४ ४ १०		न स्थानतोऽपि परस्या ३ २ ११
	ध	नाणुरतच्छ्रुतरिति ३ १
धर्मं शंमिनिरत एव ४०		नानिचिरण विशेषान् ३ १ ३
धर्मोपपत्तेश्च १ ० ६		नात्माश्रुतनित्यत्वात् ० २ १७
धृतेश्च महिम्नोऽस्या १ ३ १६		नानाशब्दादिभेदान् ३ ३ ६८
ध्यानाच्च ४ १ ८		नानुगानमनच्छब्दात् १ ३ ३
	न	नाभाव उपलब्धे ० ० ७
न कर्माविभागादिति २ १ ३६		नाविशेषात् ३ ४ १०
न च कर्तुं कर्णम् २ ३ ४३		नासतोऽष्टप्रत्वात् ० ० १६
न च कार्ये प्रतिपत्यभिसंधि ४ ३ १४		नित्यमव च भावान् ० १६
न च पर्यायादप्यविरोधो ० ० ३६		नित्योपलब्ध्यनुपलब्धि ० ३ ३०
न च स्मार्तमतद्वर्मा १ ३ १६		नियमाच्च ३ ४ ७
न चाधिपकारिकमपि ० ४ ४१		निर्माणा संके पुनादयश्च ३ ०

निशि नेनि चैत्र ४ ० १६

नेनरोऽनुपपत्ते १ १ १६

नैकस्मिन्दर्शयनो हि ४ २ ६

नैकस्मिन्नसभवान् २ ० ३३

नोपमर्देनात् ४ ० १०

प

पञ्चवृत्तिर्मनोबद्धयपदिश्यते ० ४ १०

पटवच्च २ १ १६

पत्यादिशब्देभ्य १ ३ ४३

पत्युरसामञ्जस्यान् २ २ ३७

पयोऽन्नुवच्चेत्त्रापि २ २ ३

पर जैमिनिमुरज्यत्वान् ४ ३ १०

परमत सेतून्मानसम्ब ३ ० ६१

परात्तु तच्छत ० ३ ४१

पराभिध्यानात्तु ३ ० ६

परामशं जैमिनि ३ ४ १०

परण च शब्दस्य ३ ० ६०

पारिष्वार्था इनि चैत्र ३ ४ ०३

पुस्त्वादिघत्वस्य १ ३ ११

पुष्पविद्यायामिव ३ ३ ०६

पुष्पायोऽत शब्दा ३ ४ १

पुष्पाश्मवदिति चेतथापि २ ० ७

पूर्वं तु वाङ्मरायणो ३ ० ४१

पूर्वविकल्प प्रकरणा ३ ३ ४६

पूर्ववदा ३ ० ०६

पृथगुपदेशान् ० ३ ००

पृथिव्यधिकाररूप ० ३ १०

प्रकरणाच्च १ ० १०

प्रङ्करणात् १ ३ ६

प्रकाशवच्चवैयर्थ्यात् ३ ० १४

प्रकाशादिघच्चवैशेष्य ३ ० ०५

प्रकाशादिघच्चैव पर ३ ४६

प्रकाशाश्रयवद्वा तेजस्त्वान् २ ० ०८

प्रकृतिश्च प्रतिज्ञा १ ६ ०३

प्रकृतैतावत्त्व हि ३ २ ००

प्रतिज्ञानुरोधाच्च ० ४ ०

प्रतिज्ञानुरोधात् १ १ ०

प्रतिज्ञासिद्धैर्लिङ्गमा १ ४ ००

प्रतिज्ञाहानिमव्यनिरका २ ३ ६

प्रतिषेधाच्च ३ ० ३०

प्रतिषेधादिति चैत्र ४ २ १२

प्रतिसरत्याप्रतिसख्या २ ० ००

प्रत्यभ्रोपदेशादिति ४ ४ १०

प्रथमेऽश्रवणादिति ३ १ ०

प्रदानवदव तदुक्तम् ० ३ ४३

प्रदीपवदावशस्तथाहि ४ ४ १६

प्रदेशादिति चन्नान् ० ३ ४३

प्रवृत्तेश्च ० ० ०

प्रसिद्धेश्च १ ३ १५

प्राणगतश्च ३ १ ३

प्राणभृच्च १ ३ ६

प्राणवना शब्दान् १ ६ १५

प्राणन्तथानुगामात् १ १ ००

प्राणादयो वाङ्मरायणो १ ४ १०

प्रियशिरस्त्वाश्रयासि ३ ३ १२

	फ	मन्त्रयर्णाच्च ० १ ४४
फलमत उपपत्ते ३ १ ३८		मन्त्रादिवहाविरोध १ ३ ५६
	व	महदौघवद्वा हरवपरि ० १ ११
यद्विस्तृभयथापि ३ ४ ८३		महद्वच्च १ ४ ७
बुद्धन्थ पाठवन् ३ १ ३०		मीसादिभौम यथा ० ४ ८१
ब्रह्मट्टिष्टस्त्वर्पात् १ १		मान्त्रवर्णिनमेव च शीयत १ १ १५
ब्राह्मण जंमनिर्वप ४ ८ ५		मायामात्र तु क्वात्स्न्येना ० २ ३
	भ	मुक्त प्रविशानात् ४ ४ २
भाक्त वानात्मविन्वा ३ १ ४		मुक्तापमृष्यत्यपदशान् १ १
भाव जंमिनिविकल्पा ४ १ ११		मुग्धेऽथसपत्ति ३ ० १०
भाव तु वाद्गयणो १ १		मौनवर्धितरपाभ्युपवृशान् १ ४ ४६
भावशब्दाच्च ३ ४ ०		
भावं चोपलब्ध ० ० १५		य
भावे ज प्रष्टन् ४ ० १४		यत्रैकामता तत्राविशेषात् ४ १ ११
भूतादिपादव्यपदेशा १ १ ६		तथा च तक्षोभयथा ० ० ६०
भूतपु तच्छ्रुत ४ २ ४		यथा च प्राणादि १ ०
भूर्मा सम्प्रसादाद् १ ३ ८		यदव विद्ययेति हि ४ १ १८
भूम्न प्रतुवञ्ज्यायस्त्व ३ ० ५०		यावदधिकारमवास्थिति ८ १ ११
भद्रव्यपदेशाच्च १ १ १		यावदात्मभावित्वान् १ ३ ०
भद्रव्यपदेशाच्चान्य १ १ ०१		यावद्विकार तु विभागी ७
भद्रव्यपदेशान् १ ३ ६		युक्त शब्दान्तरात् ० १ १८
भद्रश्रुत ० ४ १८		योगिन प्रति च म्मयत ४ ० १
भेदात्राति चर्तृकरयामपि ३ १ ५		योगिश्च हि गीयन् १ ४ ०७
भोक्तापत्तगदिभाग ० १ १०		योन शरीरम् १ १७
भोगमात्रसाम्यलिङ्गाच्च ४ ४ ८१		
योगेन त्वितर ८ १ १६		रचनातुपपत्तश्च नानु ८ १
	म	रश्म्यनुसारी ४ १८
गध्वादिव्यसम्भवादन १ ३ ३१		रूपादिमत्वाच्च ८ १६
		रूपोपन्यासाच्च १ ३

रेत सियोगो ३ १ २३	विशेषित-वाच ४ ३ ८
ल	विशोपदेशान् ३ २६
लिङ्गभूपस्त्वात्तद्वि ३ ३ ४४	विहितश्वाच्चाश्रमरुमापि ३ ४ २०
लिङ्गाच्च ४ १ ३	वृद्धिहासभात्तवमन्त ३ २ २०
लोकान्तु लोलाकैरन्यम् २ १ २०	वेद्यथभगान् ३ २ २५
व	वेगुतेनेत्र तनस्तच्छ्रु ४ ३ ६
वदतीति चेत १ ४ ६	वेधभ्याच्च न स्वप्नादिरन् २ २ २६
वाक्यान्वयान् १ ४ १६	वैलक्षण्याच्च २ ४ १६
वाङ्मनसि दशनाच्छब्दात् ४ २ १	वैशेष्यात्तु तद्वादस्नद्धद २ ६ २
वायुमब्दादविरोपविरोपा ४ ३ २	वैश्वानर माधारजशब्द १ २ ६
विकरणत्वाभ्रनि चेतद्रुत्तम २ १ ३१	वैपथ्यनैरूप्य न २ १ ३४
विश्वरूपोऽविशिष्टमन्वात् ३ २ १६	व्यतिरक्तस्तज्ञाभा ३ २ ६४
विकीरावर्ति च तथा हि ४ ४ १६	व्यानरेकानवस्थितश्चा २ ६
विकारशब्दान्नेति चन्न १ १ १३	व्यतिरेको गन्धयन् २६
विज्ञानादिभावे वा २ २ ४४	व्यतिहारो विशिषन्ति २ ३ ३०
विद्याकर्मणोरिति तु ३ १ १७	व्यपदेशाच्च क्रियायां २ २ ३६
वित्तोच तु निर्धारणात् ३ ३ ४०	व्याप्तश्च समञ्जसम् २ ३ ६
विधिर्वा धारणयन् ३ ४ २०	श
विषययण तु क्रमोऽन २ ३ १४	शक्तिविषययान् २ ३ ३-
विप्रतिपधात् २ २ ६६	शब्द इति यन्नात १ ८
विप्रतिपेधाच्चासमञ्जसम् २ २ १०	शब्दविशेषात् १ ६
विभाग शतवन् ३ ६ ११	शब्दश्चातोऽङ्गामङ्कार ३ ६ ११
विशेष कर्मणोति चत्त १ २ २०	शब्दाच्च २ ३ ६
विपश्चिन्नगुणापत्तश्च १ २	शब्दादिभ्योऽन्तप्रति २ २६
विशेष च दशयति ४ ३ १६	शब्दश्च प्रमित १ ३ २६
विराजगभन्व्यपदेशाभ्यां १ २	शब्दस्यैव प्रमित २ ६ ७
विशेषणाच्च २ २ १२	शागीरक्षोभयपिदि १ ८
विराजानुपदेश ३ २ १-	शास्त्रेणानुपदेश १ १ ३०

शास्त्रयोनित्वान् १ १ २	समाना चासत्युप ४ ६
शिष्टेश्च ३ ०२	समाहागान् २ ३१
शुगस्य तदनाद्वरश्रव १ २ ३४	समुदाय उभयह्युरे २ १०
शेषत्वात्पुरुषार्थयाद् ३ ४ ३	सपत्तेगिति जैमिनिस्तथा १ २ ३१
श्रवणाव्ययनाथप्रति १ ३०	सपद्याविर्भाव स्वन ४ ६ १
श्रुतत्वाच्च १ १ ११	सम्बन्धादेवमन्यत्रापि २ ३ ०
॥ २ २ ६	सम्बन्धानुपपत्तेश्च २ ०
श्रुतश्च २ ६ ६६	सभृनिशुव्याप्त्यपि चान ३
श्रुतस्तु शब्दमूलत्वान् ० १ ७	संभोगप्राप्तिरनिश्चय ० २ ०
श्रुतोपनिषत्कगल्यभि ० २ ६	सवत्र प्रतिद्वीपदेशान् १ २ १
श्रुत्यादिप्रलीयस्त्वाच्च न २ ३ ६०	सवधानुपपत्तेश्च ० २ ०
श्रेष्ठश्च ४ ०	सवधापि न एवो २ ४ १४
स	सवधर्मापपत्तेश्च २ १ ७
सज्ञानध्वेत्तदुत्तमस्ति तु २ ३ ०	सववदान्तप्रत्यय २ २ १
सङ्गामूर्तिश्चात्रिस्तु ४ २०	सर्वाङ्गानुमतिश्च प्राणा २ ४ ०
सयमने त्वनुभूयेतरपामा २ १ १०	सर्वापक्षा च यत्वादि २ ६ ६
सम्कारपरामर्शात्तु ० २६	सर्वाभेदादन्यत्रम् २ २ १०
स एव तु कर्मानुस्यू २ ६	सर्वापेक्षा च तददर्शानान् २ ६ २३
सम्नपादेव तु तच्छ्रुत ४ ४ ०	सहकारित्वेन च ३ ६ ३३
सत्त्वात्तावरस्य २ १ १६	सहकार्यन्तरविधि ४ ६ ११
मध्येस्रष्टिगह हि २ १	साक्षाच्चोभयाम्नामान १ ६ ४
सप्त गतेर्विशेषितत्वाच्च ४ ६ ६	साक्षादप्यग्रिरोध जमिनि १ २०
समन्वारम्भगान् २ ४ ६	सा च प्रशासगान् १ २ ११
समवायाभ्युपगमाच्च ० २ १३	सामाख्यापत्तिम्पपत्त ३ १ २०
समाकृपात् १ ४ १६	सामान्यात् २ २ २०
समाध्यभावाच्च ० ३ ३६	सामोष्यात् नान्यपदज्ञ ४ २ ६
समान एव चाभिदान ३ ३ १६	साम्प्रगय तनव्याभा २ ३ २१
समाननामरूपत्वान् १ ३ ३०	सुष्टनदुष्टन एवनि २ १ २१

सुखविशिष्टाभिधानादेव ष १ १ १८	स्मर्यमाणमनुमान १ १ १६
सुपुष्युत्क्रान्त्योर्भेदेन १ २ ४०	स्मृतेषु १ ० ६, ४ ३ ११
सूक्ष्मं तु तदर्हत्वात् १ ४ ०	स्मृत्यन्तवकाशदोषप्रसङ्ग ३ १ १
सूक्ष्मं प्रमाणतश्च ४ ० ६	स्याच्चैकस्य ब्रह्मराश्वत् ३ ३ ४
सूचकश्च हि श्रुते ३ २ ४	स्वपक्षदोषाच्च ३ १ १०, २ १ १६
सैव हि सत्यादय ३ ३ ३८	स्वशास्त्रोन्मानाभ्यां च ३ ३ ३२
सोऽप्यज्ञे तु तदुपगमादिभ्य ४ ० ४	स्वात्मना चोत्तरयो ० ३ ००
स्तुतयेऽनुमतिर्वा ३ ४ १४	स्वाध्यायस्य तथात्वन ३ ३ ३
स्तुतिमात्रमुपादाना ३ ४ २१	स्वाप्ययसंपत्त्योरन्यतगप ४ ८ १६
स्थानविशेषानप्रकारादिवत् ३ २ ३४	स्वाप्ययात् १ १ ६
स्थानादिव्यपदशाच १ ० १४	स्वामिन फलश्रुते ३ ४ ४४
स्थिर्यदनाभ्यां च १ ३ ७	
स्पष्टोद्धेदेपाद ४ १ १०	ह
स्मरन्ति च ३ ४७,	हस्तादपस्तु स्थितेऽतो ३ ४ ६
३ १ १४, ४ १ १०,	हानौ तूपायनशब्देन ३ ३ ०६
स्मर्यते च ८ ० १४	हृद्यपेक्षया तु मतु १ ३ ३६
स्मर्यतेऽपि च लोके ३ १ १६	इयावावचनाच्च १ १ ७

शब्दसूची

अक्षरणात् २ १ २१	१०, २०, ३ १०, ६ ६, १२
अक्षरणात्वात् २ ८ ११	अतच्छब्दान् १ २ ३
अकामकार ३ ६ ३१	अतच्छ्रुत २ २ १
अक्रात्स्वर्यम् २ २ ३४	अत्ता १ ६
अभ्र ३ ३ ३३	अतद्भ्रम १ २ १६
अभ्रम् १ २ १०	अतद्भव ३ ४ ४०
अभि ३ १ ६, ६ ६ ४ १ १६	अतद्रूप ३ ६ ६०
अभि ४ २ १०	अतद्भवनान् ३ १०
अभिद्वेषात् ३ २ १६	अतिचिग्न ३ १ २३
अघयो ४ १ १०	अतिदशान् ३ २ ६६
अङ्ग ३ ३ ६६	अतिरक्तान् ६ ६ १०
अङ्गनया ३ ६ २३	अन्यन्तम् २ २ १३
अङ्गावयव ३ ३ ४६	अन्यये ३ १ ८, ६ २६,
अङ्गित्व २, २ =	५ ३ १०
अङ्गे ४ १ ६	अथ १ १ १, ३ १ ६
अङ्गेषु ३ ३ ६१	अथो ३ २ १३
अचलत्वम् ४, १ ६	अन्नाभ्याम् १ ३ ३
अचोदना ३ ६ १०	अटयत्वे १ २ २१
अणव २ ४ ७	अट्ट २ २ ६१
अणु २ ३ १, ६ १३	अट्टत्वान् २ ६
अन १ १ १, २, ३, ३ ८	अन्तोपात् ४ ३ १६
२६, २२ १०, २ १०, १४, १८,	अधि ४ ३ २
६ ६, ३ २ ८, १८ २६, ३१,	अधिक ३ ६ ८
३८, ४०, ३ २३, ४१, ४, १,	अधिश्रम २ १ २
२६, ३१, ३६, ४ १, १३, ,	अधिरुप्या ४ २ १३
	अधिकार २ ३ १०

- अधिकारत्वात् २, ३. २५
 अधिकारम् ३. ३. ३०
 अधिकारात् २. ३. २१ ; ३. ३. ३
 अधिगमे ४. १. १३
 अधिदैव १. २. १८
 अधिपतिः ४. ८. ६
 अधिष्ठान २. २. ३६
 अधिष्ठानम् २. ४. १४
 अधिष्ठितेषु ३. १. २४
 अधीनत्वात् १. ८. ३
 अधीयते १. २. २०, २६ ;
 ४. ६ ; २. ३. ४३
- अघ्यक्षे ४. २. ४
 अघ्यक्षेप ४. ३. १०
 अघ्ययन १. ३. ३८
 अघ्ययनमात्रवनः ३. ८. १०
 अघ्यात्म १. १. ५६
 अघ्युपदेशात् १. ३. ८
 अनधिकारम् १. ३. ३१
 अनन्तेन ३. २. २६
 अनन्त्य ४. ४. ६
 अनन्त्यत्वम् २. १. १८
 अनन्त्याधिपति ४. ४. ६
 अनपेक्षत्वात् २. २. ४
 अनपेक्षा २. २. १७ ; ३. ८. २६
 अनभिभवम् ३. ८. ३६
 अनभिज्यक्त ३. २. ३
 अनवकाश २. १. १
- अनवस्थितः १. २. १७ ; २. २. ४, १३
 अनात्मविस्थान् ३. १. ७
 अनादर १. ३. ३४
 अनादित्वात् २. १. ३५
 अनाज्ञानान् ३. ३. २४
 अनारब्ध ४. १. १६
 अनाविच्छिन्नम् ३. ४. ६०
 अनावृत्तिः ४. ४. २२
 अनियमः २. ३. ३७ ; ३. ३. ३१, ४३ ;
 ४. ५२
 अनियमात् २. ३. ६१
 * अनिमोक्ष २. १. ११
 अनिष्ट ३. १. १२
 अनु ४. २. २
 अनुकृतेः १. ३. २२
 अनुगतिभ्याम् २. १. ६
 अनुगमात् १. १. २८
 अनुगृहीतः ४. २. १७
 अनुग्रहः ३. ४. ३८
 अनुज्ञा २. ३. ४८
 अनुपपत्तिः २. १. २३ ; ३. ३. ३६
 अनुपपत्तेः १. १. १६ ; २. ३ ; २. २.
 ७, ८, १२, ३८, ३६ ; ३. ६
 अनुपरोधान् १. ४. २३
 अनुपलब्धि २. ३. ३२
 अनुपलब्धेः २. १. २, २. ३०
 अनुपोष्य ४. २. ७
 अनुयन्थ ३. ३. ३०

अनुबन्ध ३ ३ ६२	अन्तरा २ ३ १५, ३ ३ ३५,
अनुभूय ३ १ १३	३ ४ ३६
अनुमति ३ ४ १४, ४ २०	अन्तर्धामी १ १०
अनुमान १ १ १०	अन्तवत्त्वम् २ २ ४१
अनुमानम् १ २ २६, ३ ३, २ २ १	अन्त्य २ २ ३६
अनुमानात् ३ ४ ४१	अन्न ३ ४ २०
अनुमानाभ्याम् १ ३ २०, ३ २	अन्ने १ ४ १३
२४, ३ ३१	अन्य १ ३ १२, २०, ४ १०, २
अनुमाने ४ ६ २०	१ १, ३ १ २४, २ ३६
अनुमितौ २ २ ६	अन्यतर २ ३ ३२, ४ ४ १६
अनुमेयम् २ १ ११	अन्यतरापेक्षम् ४ ४ १६
अनुशयवान् ३ १ ०	अन्यत्र २ २ ६, ४ १७,
अनुष्ठेयत्वान् ३ ४ २७	३ ३ १०, २०
अनुष्ठेयम् ३ ४ १६	अन्यथा २ १ ११, २ ६,
अनुसागी ४ २ १०	२ २१, ३ ३५,
अनुस्मृति ३ २ ६	४३, ३ ३ २६, ३६
अनुस्मृति ४ २ ७	अन्यथात्वम् ३ ३ ६
अनुस्मृते १ २ ३०, २ २ २६	अन्य १ १ २१
अनेक १ ३ २७	अन्या ४ १ १७
अनेन ३ २ ३७	अन्याधिष्ठित ३ २ २४
अनेवम् ३ १ ०	अन्ये ३ ३ २७
अन्त १ ३ ६	अन्यपु ३ ६ ६
अन्तर १ २ २०	अन्वयान् १ ६ १६, ३ ३ १७, ६ ४०
अन्तर १ २ २६, ३ ३ ६३,	अपचयौ ३ ३ १२
३ १ १, २ ३०	अपवृत्ति ३ ४ १०
अन्तर्गति ३ ६ १७	अपविष्टान् २ ६ १७
अन्तर १ २ १३	अपविष्टा २ १ १३

अपि १ १ २७, २ २०, २६, २८,	अप्रस्तुत ३ ६ ६१
३ २३, २६, ३०, ४ १,	अप्राप्ति २ २ १८, २२, ३ ३ १२
११, १८, २ १, ११,	अवनद्धा ३ ३ ६६
१२, २६, ३६, २ ३, ६, ७,	अवाघात् ३ ४ २६
१२, १७, २७, ३६, ३ ४३, ४६,	अब्दात् ४ ३ ०
६२, ३ १ १२, १६, १६, १६,	अभाव १ ३ ३६, ३७
२ ६, ११, १३, १७, २४,	अभावम् ४ ४ ३०
३ २, ८, २०, २३, ४४, ६१,	अभाव २ २ १२, १८,
४ २७, ३०, ३२, ३४, ३६,	३ २ ७
३७, ६०, ४१, ४२, ६३, ४६,	अभावात् २ ० ६, ६, ३ ३६,
६१, ४ १ १२, १४, १७, २	३ ३ १४, २७, ६०
२०, ४ ७	अभावित्वात् ३ ३ ६४
अपीतौ २ १ ८	अभावे ४ ४ १३
अपूर्वत्वात् ३ ४ २१	अभावेभ्य ३ ४ ४०
अपूर्वम् ३ ३ १८	अभिधानात् १ १ २४, २६, २ १६,
अपक्षत्वात् ३ १ १०	१६, ४ ३ १०
अपेक्षम् ४ ४ १६	अभिध्या १ ४ २४
अपेक्षया १ ३ २६	अभिध्यानात् २ ३ १३, ३ ३ ६
अपक्ष २ ३ ६२	अभिव्यक्ति २ ३ ३१
अपेक्षा १ १ १८, ३ ४ २६	अभिव्यक्त १ ० २६
अपेक्ष्य ४ १ ६	अभिमानि २ १ ६
अप्ययात् १ १ ६	अभिलाषात् १ २ १६, ३ ३६,
अप्रतिपत्तौ ३ १ १	३ १ २४
अप्रतिबन्ध ३ ३ ४२	अभिसन्धि २ ३ ६०
अप्रतिपेय २ ० ४४	अभिसधि ४ ३ १४
अप्रतिष्ठानात् २ १ ११	अमेदान् ३ ३ ४, १०, १६
अप्रतिसख्या २ २ २०	अभ्यासात् १ १ १, ३ ० २६
अप्रतीक ४ ३ १६	अभ्युपगमात् २ २ १३, ३ २४

अभ्युपगमे २ २ ६	अवचनान् १ १ ८, ६ ४
अमृतत्वम् ४ ७ ७	अवधारणात् ३ ३ १७
अम्बर १ ३ १०	अवधृत ३ ४ ५७
अम्बुवन् ७ ७ ३, ३ १६	अवधे ४ १ १६
अयने ४ ७ ७०	अवरस्य २ १ १६
अयोगात् ३ ६ ६१	अवरोध ३ १ २१, ३ ३३
अरूपवत् ३ ४ १६	अवरोहौ ३ १ १३
अर्चि ४ ३ १	अवर्त्ति ४ ४ १६
अर्थ १ ३ ३८, २ ६,	अवश्यानुष्ठेयत्वात् ३ ६ २७
३ ३ ६, १३, ७५, ३०,	अवस्था ३ ४ ५७
४ १	अवस्थिति २ ३ ८४, ३ ३ ३२
अर्थवाद ३ ६ ४	अवस्थिते १ ४ ७२, २ २ ३६
अर्थमेव ३ ३ ७६	अविच्छेदान् २ २ ७७
अर्थम् १ ६ १८	अविभाग २ १ १३, ४ ७ १६
अर्थवन् १ ४ ३	अविभागान् २ १ ३६
अथवत्वम् ३ ३ ७६	अविभागेन ४ ६ ४
अर्थवत्त्वात् २ ३ ३३	अविमोक्ष २ १ ११
अर्थसामान्यान् ३ ३ १३	अविरोधम् १ ७ १८ ४ ४ ७
अर्थ १ ३ २०, ३ २ ३३	अविरोध १ ३ ३०, ४ १०, २
अर्था ३ १ ६	२ ३६, ३ २३, ३ १-
अर्थान्तरत्व १ ३ ४१	१६, ३ ३१, ६६
अर्था ३ ६ २३	अविरोधान् १ १ २७, ३ ३ २८
अर्थसम्पत्ति ३ २ १०	अविशिष्टफलत्वान् ३ ३ ६६
अर्पण १ १० २६	अविशेष ४ ३ ३
अभक्त १ २ ७	अविशेष २ ३६
अर्हत्वात् १ ६ २	अविशेषान् १ ४ ८, २ २ २६,
अलोप ३ ३ ६०	३ १६, ३ ३ १, ६,
अल्प १ ३ २१	६ १३, ४ १ ११

अनृचौ १ ३ ३०	असर्वज्ञता ० २ ४१
अवेयस्यं ० १ ४०	असश्लेष ४ १ १४
अवेयध्यां ३ ० १६	असामञ्जस्यात् ० ० ३७
अवेरोध्यम् ३ ० २६	असावत्रिकी ३ ४ १०
अव्यक्तम् ३ ० ०३	अस्ति १ ३ ३३, २ ३ २, ३ ३ ८
अव्यनिक्र २ ३ ४६	अस्मात् ३ ० ८
अव्यतिरेकान् २ ३ ६	अस्मिन् १ १ १६, २६, ० ३२, ३ १६
अशतवन् ३ ४ ४०	अस्य १ १ , १६, ३ १६, ३४, २ १ ८, ३ ० ६, ४ ० ११, ३ ७
अशब्दम् १ १ ४	अहवत् ४ ४ १०
अशुद्धम् ३ १ २६	अदानि २ ३ ६
अश ० ३ ४३	अद्विजुग्ढवत् ३ ० ०
अश्म ० १ ०३	आकर्षात् १ ४ १६
अश्मवन् ० १ ७	आकाश १ ८ १८
अश्रवणान् ३ १ ६	आकाश १ १ २०, ३ ४१
अश्रुतत्वान् ३ १ ६	आकाशो ० ३ २४
अश्रुत ० ३ १, १७, ३ ३ ६६	आख्यानात् ३ ३ १८
अश्लेष ४ १ १३	आगतौनाम् २ ३ १६
अश्ववत् ३ ४ ०६	आचक्षते ३ २ ४
असकृत् ४ १ १	आचार ३ ४ ३
असन् २ १ ७, १७	आचारात् ३ ४ ४३
असन ० २ ०६	आतिवाहिका ४ ३ ४
असति १ ४ १३, २ ० ०१	आत्म १ ४ २६ २ ३ ३६, ३ ३०, ३ ३ १६, १६
असन्तते ० ३ ४६	आत्मकत्वात् ३ १ ० ४ ८ ६
असन्नित्वात् ४ ४ १७	आत्मगृहीति ३ ३ १६
असमञ्जसम् २ १ ८ ० १०	
असम्भव २ ३ ६	
असम्भवान् १ ० १७, ०६, ३ १८,	
३१ २ ० ३३, ८२ ३ ३ ४ ०	

अनृचौ १ ३ ३०	असर्वज्ञता ० २ ४१
अवेयस्यं ० १ ४०	असश्लेष ४ १ १४
अवेयध्यां ३ ० १६	असामञ्जस्यात् ० ० ३७
अवेरोध्यम् ३ ० २६	असावत्रिकी ३ ४ १०
अव्यक्तम् ३ ० ०३	अस्ति १ ३ ३३, २ ३ २, ३ ३ ८
अव्यनिक्र २ ३ ४६	अस्मात् ३ ० ८
अव्यतिरेकान् २ ३ ६	अस्मिन् १ १ १६, २६, ० ३२, ३ १६
अशतवन् ३ ४ ४०	अस्य १ १ , १६, ३ १६, ३४, २ १ ८, ३ ० ६, ४ ० ११, ३ ७
अशब्दम् १ १ ४	अहवत् ४ ४ १०
अशुद्धम् ३ १ २६	अदानि २ ३ ६
अश ० ३ ४३	अद्विजुग्ढवत् ३ ० ०
अश्म ० १ ०३	आकर्षात् १ ४ १६
अश्मवन् ० १ ७	आकाश १ ८ १८
अश्रवणान् ३ १ ६	आकाश १ १ २०, ३ ४१
अश्रुतत्वान् ३ १ ६	आकाशो ० ३ २४
अश्रुत ० ३ १, १७, ३ ३ ६६	आख्यानात् ३ ३ १८
अश्लेष ४ १ १३	आगतौनाम् २ ३ १६
अश्ववत् ३ ४ ०६	आचक्षते ३ २ ४
असकृत् ४ १ १	आचार ३ ४ ३
असन् २ १ ७, १७	आचारात् ३ ४ ४३
असन ० २ ०६	आतिवाहिका ४ ३ ४
असति १ ४ १३, २ ० ०१	आत्म १ ४ २६ २ ३ ३६, ३ ३०, ३ ३ १६, १६
असन्तते ० ३ ४६	आत्मकत्वात् ३ १ ० ४ ८ ६
असन्नित्वात् ४ ४ १७	आत्मगृहीति ३ ३ १६
असमञ्जसम् २ १ ८ ० १०	
असम्भव २ ३ ६	
असम्भवान् १ ० १७, ०६, ३ १८,	
३१ २ ० ३३, ८२ ३ ३ ४ ०	

आरोहावरोहौ ३. १. १३
 आर्त्विज्यम् ३. ४. ४५.
 आविर्भावः ४. ४. १
 आविर्भूत १. ३. १६
 आविष्कृतम् ४. ४. १६
 आश्रमरथ्यः १. २. २६; ४. २०
 आश्रम ३. ४. ३२
 आश्रमकर्म ३. ४. ३२
 आश्रय ३. २. ६।
 आश्रयवत् ३. ७. २८
 आश्रितत्वात् १. १. ३१
 आसीनः ४. १. ७
 आसृति ४. २. ७
 आह २. ३. १०; ३. २. १, १६,
 २३; ४. २. १५; ४. १०, १६
 इतम् ३. १. ८.
 इतर १. ३. १८; २. २.
 २१. २६; ३. २१
 इतरः १. १. १६; २. १७
 इतरत् ३. ४. ३६
 इतरत्र ३. ३. ३६
 इतरयोः २. ४. २१
 इतरवत् ३. ३. १, १६, ३७
 इतरस्य ४. १. १४
 इतरे ३. ३. १३; ४. १. १६
 इतरेषाम् २. १. १; ३. १०, १३, ३७,
 ४४; ४. ४६

इतरौ १. २. २२
 इति १. १. १३, २६, २७, २६, ३१;
 २. ७, ८, २६, २६, २६, ३१;
 ३. १८, २१, २७, २८; ४. १,
 ६, १७, २१, २२; २. १. १, ७.
 ११, १७, २४, ३१, ३५; २.
 ७, १६; ३. १५, २१, २४, ५३;
 ३. १. ४, ५, ६, ८, १०, ११,
 १७, २५; २. १२; ३. ३, ६,
 १७, ३६; ४. १, २, २१, २३,
 ४८, ४५; ४. १. ३, १८; २. २१,
 १६; ३. १५; ४. ६, १८

इन्द्रियाणि २. ४. १७ .

इन्धन ३. ४. २५

इमे ३. ३. १०

इयत् ३. ३. ३४

इव ३. ३. २४

इष्ट ३. २. ६

इह १. १. ३१

ईक्षति १. ३. १३

ईक्षतेः १. १. ६

उक्तम् १. ३. २१; २. १. ३१;

३. ३. ८, २६, ३३, ४३,

६०; ४. ४२

उत्तेः १. २. २१; ४. १४;

४. ४. १८

उत्कर्षात् ४. १. ६

आरोहावरोहौ ३. १. १३
 आर्त्विज्यम् ३. ४. ४५.
 आविर्भावः ४. ४. १
 आविर्भूत १. ३. १६
 आविष्कृतम् ४. ४. १६
 आश्रमरथ्यः १. २. २६; ४. २०
 आश्रम ३. ४. ३२
 आश्रमकर्म ३. ४. ३२
 आश्रय ३. २. ६।
 आश्रयवत् ३. ७. २८
 आश्रितत्वात् १. १. ३१
 आसीनः ४. १. ७
 आसृति ४. २. ७
 आह २. ३. १०; ३. २. १, १६,
 २३; ४. २. १५; ४. १०, १६
 इतम् ३. १. ८.
 इतर १. ३. १८; २. २.
 २१. २६; ३. २१
 इतरः १. १. १६; २. १७
 इतरत् ३. ४. ३६
 इतरत्र ३. ३. ३६
 इतरयोः २. ४. २१
 इतरवत् ३. ३. १, १६, ३७
 इतरस्य ४. १. १४
 इतरे ३. ३. १३; ४. १. १६
 इतरेषाम् २. १. १; ३. १०, १३, ३७,
 ४४; ४. ४६

इतरौ १. २. २२
 इति १. १. १३, २६, २७, २६, ३१;
 २. ७, ८, २६, २६, २६, ३१;
 ३. १८, २१, २७, २८; ४. १,
 ६, १७, २१, २२; २. १. १, ७.
 ११, १७, २४, ३१, ३५; २.
 ७, १६; ३. १५, २१, २४, ५३;
 ३. १. ४, ५, ६, ८, १०, ११,
 १७, २५; २. १२; ३. ३, ६,
 १७, ३६; ४. १, २, २१, २३,
 ४८, ४५; ४. १. ३, १८; २. २१,
 १६; ३. १५; ४. ६, १८

इन्द्रियाणि २. ४. १७ .

इन्धन ३. ४. २५

इमे ३. ३. १०

इयत् ३. ३. ३४

इव ३. ३. २४

इष्ट ३. २. ६

इह १. १. ३१

ईक्षति १. ३. १३

ईक्षतेः १. १. ६

उक्तम् १. ३. २१; २. १. ३१;

३. ३. ८, २६, ३३, ४३,

६०; ४. ४२

उत्तेः १. २. २१; ४. १४;

४. ४. १८

उत्कर्षात् ४. १. ६

आरोहावरोहौ ३. १. १३
 आर्त्विज्यम् ३. ४. ४५.
 आविर्भावः ४. ४. १
 आविर्भूत १. ३. १६
 आविष्टम् ४. ४. १६
 आश्रमस्थः १. २. २६; ४. २०
 आश्रम ३. ४. ३२
 आश्रमकर्म ३. ४. ३२
 आश्रय ३. २. ६।
 आश्रयवत् ३. ७. २८
 आश्रितत्वात् १. १. ३१
 आसीनः ४. १. ७
 आसृति ४. २. ७
 आह २. ३. १०; ३. २. १, १६,
 २३; ४. २. १५; ४. १०, १६
 इतम् ३. १. ८.
 इतर १. ३. १८; २. २.
 २१. २६; ३. २१
 इतरः १. १. १६; २. १७
 इतरत् ३. ४. ३६
 इतरत्र ३. ३. ३६
 इतरयोः २. ४. २१
 इतरवत् ३. ३. १, १६, ३७
 इतरस्य ४. १. १४
 इतरे ३. ३. १३; ४. १. १६
 इतरेषाम् २. १. १; ३. १०, १३, २७
 ४४; ४. ४६

इतरो १. २. २२
 इति १. १. १३, २६, २७, २६, ३१;
 २. ७, ८, २६, २६, २६, ३१;
 ३. १८, २१, २७, २८; ४. १,
 ६, १७, २१, २२; २. १. १, ७.
 ११, १७, २४, ३१, ४५; २.
 ७, १६; ३. १५, २१, २४, ५३;
 ३. १. ४, ६, ६, ८, १०, ११,
 १७, २५; २. १३; ३. २, ६,
 १७, ३६; ४. १, २, २१, २३,
 ४६, ४५; ४. १. ३, १८; २. २१,
 १६; ३. १६; ४. ६, १८

इन्द्रियाणि २. ४. १७

इन्धन ३. ४. २६

इमे ३. ३. १०

इयत् ३. ३. ३४

इव ३. ३. २४

इष्ट ३. २. ६

इह १. १. ३१

ईक्षति १. ३. १३

ईक्षतेः १. १. ६

उक्तम् १. ३. २१; २. १. ३१;

३. ३. ८, २६, ३३, ४३,

६०; ४. ४२

उत्तेः १. २. २१; ४. १४;

४. ४. १८

उत्कर्षात् ४. १. ६

उत्क्रमिष्यत १ ४ २१
 उत्क्रान्ति २ ३ १६
 उत्क्रान्त्यो १ ३ ४२
 उत्तर २ २ २०, ४ १ १३
 उत्तर १ ३ ३६
 उत्तरयो २ ३ २०
 उत्तरात् १ ३ १६, ३ ३ १६,
 ४ २ ३
 उत्तरेभ्य १ ३ १४
 उत्पत्ति २ २ १६, ४२
 उत्पादे २ २ २०
 उदासीनानाम् २ २ २७
 उन्मान ३ २ ३१
 उन्मानाभ्याम् २ ३ २२
 उपक्रमा १ ४ ६
 उपक्रमात् ४ २ ७
 उपगम ४ २ ४
 उपगच्छन्ति ४ १ ३
 उपगानवत् ३ ३ ६
 उपषय ३ ३ १२
 उपदेश १ १ २७, ३०
 उपदेशात् १ १ ७, २०, २६, २ १,
 २ २६, ४ १०, २४, २
 ३ २७, ३४, ४ ६, २०,
 ३ ४ ८, ४६, ४ १ १
 ४, १८
 उपदेशान्नागवन् ३ ३ ३६

उपनिषत्क १ २ १६
 उपन्यास १ ४ ६, ४ ४ ६
 उपन्यासात् १ २ २३, ४ ४ ७
 उपपत्ते १ १ २६, २ २, १३, ३
 ६, २ १ ३७, ३
 १ ६, २२, २ ३६, ३८,
 ४ १ ६, २ ११, ३ ७, ६ १३
 उपपद्यते २ १ २६, ३ १४
 उपपन्न ३ ३ ३०
 उपपूर्वम् ३ ४ ४२
 उपबन्धात् ३ ४ २४
 उपमर्दम् ३ ४ १६
 उपमर्देन ४ २ १०
 उपमा ३ २ १८
 उपरि १ ३ २६
 उपरोध २ २ २१
 उपलक्षण ३ १ ६
 उपलब्धि २ ३ ३२
 उपलब्धिबन् २ ३ ३७, ३ १ ६४
 उपलब्धे १ ३ १६, २ १ १६,
 २ २८, ३ १ १८, ३
 ३०, ६१, ४ ० ६
 उपलभ्यत ७ १ ३६
 उपसमहान् १ ४ ११
 उपसहार ७ १ २४, ३ १ ६, ४ ४८
 उपसृष्य १ ३ २
 उपस्थित ३ ३ ४१

उपादानात् २. ३. ३६; ३. ४. २१
 उपायन ३. ३. २६
 उपेतः ३. ४. २७
 उपेता २. १. ३०
 उभय १. ४. २६; २. २. १८, ३६;
 ३. २. ११, २०, २७; ३. ७८;
 ४. ३. ६; ४. ३. ६; ४. १२
 उभयया २. २. १०, १६, २३; ३.
 ४०.; ३. ३. २६; ४. ४३;
 ४. ३. १६
 उभयविधम् ४. ४. १२
 उभयलिङ्गात् ३. ४. ३४
 उभयसामञ्जस्यात् ३. २. २०
 उभयस्मिन् १. १. २७
 उभये १. २. २०
 उभयोः ४. १. १७
 ऊर्ध्वं ३. ६. १७
 ऊष्मा ४. २. ११
 एकवाक्यता ३. ४. २४
 एकस्मिन् २. २. ३३; ४. २. ६
 एकस्य २. ३. ६
 एकस्याम् ३. ३. २
 एकामना ४. १. ११
 एके १. ४. ६, १८; २. ३. ४३; ३.
 २. २, १३; ३. १३; ४. १६, ४२
 एकेषाम् १. ४. १, १३; ४. १. १७;
 २. १३

एतावत्त्वम् ३. २. २२
 एते ४. २. २१
 एतेन १. ४. २८; २. १. ३, १२; ३. ८
 एनम् १. २. २०, २६, ३२
 एव १. १. १६, २३; २. १६, २७; ३.
 २४, २६; ४. ६; २. २०, १४; ३.
 १३, १८, ६०; ३. १. ६, ११;
 २. ६, १४, १८, ४०; ३. ३८,
 ४३, ४७; ४. २६, ३४; ४. १.
 १६, १६, १८; २. २, ११; ३.
 ६; ४. ८, ६
 एवम् १. १. २६; २. ७; ४. ६, १८;
 २. १. ११, २८; २. २७, ३४;
 ३. ४६, ६२; ४. ६; ३. २.
 १३, २०; ३. १६, २०; ४. ८,
 ६२; ४. १. १४; ४. ७, १०,
 २०
 एवम्भावात् १. ४. २१
 एयः ४. २. ११
 ऐहिकम् ३. ४. ६१
 ओक्स् ४. २. १७
 ओक्स्त्वात् १. २. ७
 औद्दलौमि. १. ४. २१; ३. ४. ४६;
 ४. ४. ६
 औपसदधत् ३. ३. ३३
 कम्पनात् १. ३. ३६
 करणम् २. २. ४३

करणवत् २. २. ४०	कुशा ३. ३. २६
कर्त्ता २. ३. ३३	कृत २. ३. ४१; ३. १. ८
कर्त्तुः २. २. ४३	कृतात्व्ये ३. १. ८
कर्त्तृ १. २. ४	कृतोः १. ४. २६
कर्म १. २. ४; ३. १३; २. १. ३६; २. १२; ३. २. ६; ४. ३२	कृत्स्न २. १. २६; ३. ४. ४८
कर्मणि १. ३. १७; ३. २. २६	कृत्तिः २. ४. २०
कर्मणोः ३. १. १७	कैवल्यम् २. १. ३३
कर्मानुस्मृति ३. २. ६	कोपः २. १. २६
कल्पना १. ४. १०	कतुः ४. ३. १४
काम ३. ४. १६	कतुवत् ३. ३. ६७
कामकारे ३. ४. ३१	कमः २. १. १४
कामकारेण ३. ४. १६	कमेण २. ३. १६
कामात् १. १. १८	क्रिया ३. ३. ४६
कामादि ३. ३. ३६	क्रिये २. ४. ६
काम्याः ३. ३. ६०	क्रियायाम् २. ३. ३६
कारणत्वेन १. ४. १४	क्षणिकत्वात् २. २. ३१
कारिणाम् ३. १. ६, १२	क्षत्रियत्व १. ३. ३६
कारेण ३. ४. १६	क्षपयित्वा ४. १. १६
कात्स्न्येन ३. १. ३	क्षीरघ्न २. १. २४
कार्य ३. ३. १८; ४. ३. ५, १०	गतत्वम् ३. २. ३७
कार्याय ४. १. १६.	गति १. १. १०; ३. १६; ३. १६; २. ३. १६; ३. १. ४, १३; ४. २. १५; ३. ७
कार्यै ४. १. १६; ३. ४६	गतेः १. ३. ३६; २. ४. ६; ३. १. ३; ३. १६
घाष्णाजितिः ३. १. ६	गन्धवत् २. ३. २६
घाशावृत्स्नः १. ४. २२	गीयते १. १. १६; ४. २७
कितव २. ३. ४३	गुण १. २. २; २. ३. २६; ३. ३. ६४
कुण्डलवत् ३. २. २७	
कुर्वतः २. ४. २०	

गुणकः १० २० २१	३०, ३६, ३६, ४०, ४३, ४४,
गुणसाधारण्य ३० ३० ४४	४६, ४७, ४६, ५०, ५२; ४० ३,
गुणात् २० ३० २६	५७, ८, ११, १३, १६, १६, २१;
गृहाम् १० २० ११	३० १० ३, ८, १२, १४, १६, १६,
गृहिणा ३० ४० ४८	१६, २०; २० २, ४, ५, १३, १६
गृहीति ३० ३० १६	१६, १७, १८, २१, २२, २४, २६,
गृहितेः १० ४० १	३०, ३६, ३६; ३० ३, ४, ६, ६,
गौणः १० १० ६	१६, १६, २२, २३, २४, ३६, ४६,
गौणी २० ३० ३; ४० २	४८, ४६, ५०, ५२, ६०, ६४,
ग्रहणात् १० २० ६	६६; ४० ७, १६, १६, १७, १८,
ग्रामवत् ३० ३० ३६	२४, २६, २६, २८, २६, ३०,
ग्राहयन्ति ४० १० ३	३१, ३२, ३३, ३६, ३६, ३७,
ञ १० १० १०, १४, १६, १७, १८,	३८, ३६, ४१, ४३, ४६; ४० १०
१६, २१, २६; २० २, ४, ६, ७,	२, ३, ६, ८, ६, १०; २० १, २,
१०, १२, १४, १६, १६, १७,	७, ६, ११, १४, १७, १६, २०,
१६, २०, २२, २३, २६, २७,	२१; ३, ८, ११, १३, १४, १६,
३२; ३० ४, ७, ६, ११, १२, १६,	१६; ४, ६, १७, १६, २०, २१
१६, १७, २०, २३, २६, ३०,	
३०, ३६, ३६, ३७, ३८; ४०	बहुः २० ४० १०
१, ४, ६, ६, ७, १०, ११, १४,	बन्धनवत् २० ३० २३
१८, २३, २४, २६, २७; २० १,	बमस्तवत् १० ४० ८
२, ४, १०, १६, १६, १८, १६,	बरण १० १० २४
२०, २३, २८, २६, ३०, ३६,	बरणात् ३० १० ६
३७, ३० १, ३, ४, ६, ८, ६, १०,	बराचर १० २० ६; २० ३० १६
१२, १४, १६, १६, १७, २०, २३,	चित्ति ४० ४० ६
२४, २६, २७, २६, ३१, ३२, ३४,	धेत् १० १० ६, १३, २६, २७, २६,
३६, ३६, ३८, ३६, ४३, ४६; ३०	३१; २० ७, ८, ३६; ३० १८, १६,
४, ६, १४, १७, २०, २२, २७,	२१, २७, २८, ४० १, १७; २०
	१० १० ७, ११, १२, १७, २४

३१, ३५, २ ३, ७, १६, ४०, ३
 २१, २४, ३६, ४३, ३ १ ४,
 ५, ६, ८, १०, २५, २ १२, ३
 २, ६, ८, १७, ३६, ४ २१, २३,
 ४ २ १२, १६, ४ १८

चेतस् १ १ २५

चैत्ररथेन १ ३ ३५

षोडशा ३ ३ १

छन्दस ३ ३ २८

छन्दस् १ १ २५, ३ ३ ३६

जगत् १ ४ १६, ४ ४ १७

जन्म १ १ २

जामदग्न् ४ ४ १४

जिज्ञासा १ १ १

जीव १ १ ३१, ४ १८

क्षेमिनि १ ७ २८, ३१, ३

३१, ४ १८, ३ २ ४०, ४

२, १८, ४०, ४ ३ १२,

४ ५, ११

ज्ञ २ २ ६, ३ १८

ज्ञेयत्व १ ४ ४

ज्याय ३ ४ ३६

ज्यायस्त्वम् ३ ३ ६७

ज्योतिस् १ १ २४, ३ ४०,

४ ६, २ ३ ४८, ४ १४

ज्योतिषा १ ४ १३

ज्योतिषि १ ३ ३२

ज्वलन्म् ४ २ ८७

लक्षा २ ३ ४०

लडित ४ ३ ३

तत् १ १ ४, ७, १४, १६, २० २७,

३१, २ ७, ११, १८, ३ २१, २६,

३४, ३६, ३७, ४ २, ३, १७,

२ १ १४, २३, २०, ३१,

२ १२, १८, ४४, ३ १३, १५,

१६, २६, ३०, ४१, ४ ३, ४, १०,

१४, १७, २२, ३ १ १, १०,

१३, १६, ७ ४, ७, १४, २३,

३, ३, ३, ८३, २६, ३०, ३१,

४१, ४२, ४३, ४४, ६०, ६४,

६६, ४ ४, २७, २८, ३६, ४०,

४१, ४२, ६१, ६२, ४ १, १३,

२६, २ ३, ४, ५, ८, १७, ३ १,

४, ६, ६, ६, १०, १४, ४ ६, ८

तत् ३ ७ ६, २७, ४ ३ ६

तत्र २ २ ३, ३ १ १६, ३ ३६,

४ १ ११, १२

तथा १ १ २५, २८, २ २६, ३१,

३ १६, ४ ६, २ १ ३४,

२ ७, ३ १०, २७, ४ १, ११,

३ १ ७, १८, २ २६, ३६,

३ २७, ६७, ४ २४, २७, ४

७ ६, १६, ४ १५, १६

तथात्वम् २ १ ४, ३ ७ १६,

तथात्वेन ३ ३ ३

तद् ४ १ १४

- तद्वत् २. १ ८
 तद्वतः ३. ४. ६, ४७
 तद्विदः ३. २. ४
 तनु ४. ४. १३
 तन्निष्ठस्य १. १. ७
 तन्मात्रम् ३. २. १६
 तन्मात्रेण ४. ४. ६
 तर्क २. १. ११
 तर्त्तव्य-३. ३. २७
 तस्मै ३. ४. ४५
 तस्य १. ३. २२; २. ४. १६
 ता ३. १. ५
 ताद्विध्यम् ३. ६. ५२
 तानि ४. २. १५
 ताम्यः ४. ३. १७
 तिरोहितम् ३. २. ५
 तु १. १. ४, ३०; २. ३; ३. १६, २६,
 ३३; ४. २, ६, १८; २. १. ५,
 ६, ६, २२, २७, ३३; ३. २, ७,
 ६, १३, १४, १६, २६, ४१, ४२;
 ४. ६, १०, १४, २०, २२; ३.
 १. २, ११, १३, १७; २. ३, ६,
 ६, १६, २७, ३२, ४१; ३. ८,
 १३, २६, ३३, ४७, ६२, ६४,
 ६५, ६०; ४. ८, ६, २७, ३६,
 ३८, ४०, ४२, ४३, ४८; ४. १.
 ३, १४, १५, १६, १६; ३. ६,
 ८. ८
 तुल्यम् ३. ४. ६
 तृण २. २. ६
 तृतीय ३. १. २३
 तृतीयम् ३. ४. ४७
 तृतीये ३. १. १८
 ते २. ४. १७; ३. ४. ३४
 तेजस्वात् ३. २. २८
 तेजः २. ३. १०
 तेषाम् ३. ४. २७
 त्रयाणाम् १. ४. ५
 त्रि ३. १. २
 त्रिवृत् २. ४. २०
 त्रैविध्यात् १. १. ३१
 दक्षिणे ४. २. २०
 इम ३. ४. २७
 दर्शनम् १. १. २५; ३. ४. ६
 दर्शनात् १. २. ११; ३. २७, ३०, ४०;
 २. १. २४, ३०; २. १५; ३.
 ३०; ३. १. १३, २०; २. २१;
 ३. ४८, ६६; ४. ३, ८, २८,
 ५१; ४. १. १६, २. १,
 ३. १३
 दर्शयति १. २. ३१; ४. १; २. १.
 ३४; ३. २७; ४. ११; ३. १.
 ७; २. १७; ३. ४, २२, ५७,
 ४. ३६; ४. २. १६; ३. १६;
 ४. १६
 दर्शयतः ४. २. ६; ४. २०

दहरः १. ३. १४
 दाश २. ३. ४३
 दीर्घवत् २. २. ११
 दुष्कृते ३. १. ११
 दृश्यते २. १. ६
 दृष्ट ३. १. ८
 दृष्टम् १. ३. १५; ४. १. १२
 दृष्टत्वात् ४. ४. ४
 दृष्टः ३. ३. ५०
 दृष्टान्त १. ४. २३; २. १. ६
 दृष्टि १. २. २६
 दृष्टिः ४. १. ५
 दृष्टेः ३. ३. ४२; ४. ३. ६
 दृष्ट्या १. १. ३०
 देव २. १. २५
 देवता १. २. २७
 देह २. ३. ४८; ३. २. ६; ४. २. १६
 देहयोग ३. २. ६
 दोष २. १. १, २१; ३. ३. ०; ४. ११
 दोषप्रसक्तिः २. १. २१
 दोषात् २. १. १०, २६; २. १६, २३
 द्यु १. ३. १; ३. २३
 द्वादश ४. ४. १२
 द्वादशाहवत् ४. ४. १२
 द्वारः ४. २. १७
 धर्म १. १. २०; २. १. ८, २१; ३. ६;
 २. १. ३७
 धर्मम् ३. २. ४०

धर्मान्तरेण २. १. १७
 धारणावत् ३. ४. २०
 धियाम् ३. ३. ३३
 धृतेः १. ३. १०, १६
 ध्यानात् ४. १. ८
 न १. १. ५. ६, १३, १६, १८, २६,
 २७, २९, ३१; २. ३, ७, ८,
 १७, १९, २२, २६, २७; ३.
 ३, १८, २७, २८; ४. १, ५, ११,
 १७; २. १. १, ४, ७, ९, १७,
 २४, ३१, ३२, ३४, ३५; २.
 १, ५, १२, १९, २६, २८, २९,
 ३०, ३३, ३५, ४०, ४३; ३. १,
 १५, १७, २१, २४, ३०, ३६,
 ४६, ५३; ४. ६, ९, ११;
 ३. १. ४, ६, ९, १०, १८,
 २३, २५, २. ११, १२, १९, २
 ६, ७, २१, २६, ४९, ५१, ५४,
 ६०, ६५; ४. १३, ५५, २१,
 २३, ४०, ४१; ४. १. ४२,
 २. ६, १०, १२, १६; ३.
 १४; ४. १८
 नयति ४. ३. १५
 नाडीषु ३. २. ७
 नाना २. ३. ४३; ३. ३. ६८
 नानाभावात् १. ४. ११
 नानारूपत्वात् १. ३. ३०
 निगदान् १. १. २५

निचाय्यत्वात् १ ० ७	पत्यु २ २ ३७
नित्य २ ३ १२	पयसू २ २ ३
नित्यत्वम् १ ३ २६	पर ३ २ ६
नित्यत्वात् २ २ २६, ३ १७, ४ १६	परम् ३ २ ३१, ४ ३ १०, १०
नित्यम् २ २ १४	परस्य ३ २ ११
निमित्तत्वात् २ २ २६	पर २ ३ ६६
नियम २ ३ ३२, ३ ३ ३, ४ ४०	परात् २ २ ४१
नियमात् ३ ४ ७	परामिध्यानात् ३ ० ६
निरवयवत्व २ १ १६	परामर्श १ ३ ००, ३ ४ १८
निरूपणाभ्याम् ३ १ १	परामर्शात् १ ३ १८, ३६
निरोध २ २ २२	परिक्रियते ३ ४ ४
निरोधात् २ २ ०	परिणामात् १ ४ २६
निर्देश २ ३ ३६	परिमण्डलाभ्याम् २ ३ ११
निर्देशात् २ १ २२	परिशेषात् ३ २ १०
निर्धारणा ३ ३ ४२	परिहारौ २ ३ ४८
निर्धारणात् ३ ३ ४७	परे ४ १ १६
निर्धारणे १ ३ ३७	परेण ३ ३ ४२
निर्मातारम् ३ २ २	परोवरीयस्त्व ३ ३ ७
निशि ४ २ १६	पर्यायात् २ २ ३६
निष्ठस्य १ १ ७	पाते ४ १ १४
नेर्घृण्ये २ १ ३४	पाद १ १ २६
पक्ष २ १ १०, २६	पादवत् ३ ० ३३
पक्षेण ३ ४ ४७	पारिप्लव ३ ४ २३
प्रज्ञान्तर ३ ३ ६०	पुत्र ३ २
पञ्च २ ४ १२	पुरुष २ २ ७, ३ ३ २४, ४ १ २
पटवत् २ १ १६	पुरुषम् १ २ २६
पतन ३ ४ ४१	पुरुषविद्यायाम् ३ १ २४
पति १ ३ ४३	पुरुषार्थ ३ ४ १

पुंस्त्व २ ३ ३१	प्रतिपत्ति ४ ३-१४
पूर्व २ ३ २०, ३ ४६, ६०, ४ १ १३, ४ ७	प्रतिपत्ते १ ३ २७
पूर्वकत्वात् २ ४ ४	प्रतिपन्थे ३ ४ ६१
पूर्वम् ३ ० ७१	प्रतिषेद्धम् ३ १ ६४
पूर्ववत् ३ १ २४, २ २६	प्रतिषिद्ध २ ३ ४२
पूर्वे ४ १ १६	प्रतिषेध २ १ ७
पृथक् २ ३ २८, ४ ६, ३ ३ ४०	प्रतिषेधनि ३ २ २२
पृथक्त्ववन् ३ ३ ४०	प्रतिषेधात् १ ३ ३८, ३ २ ३-१, २६, ४ ० १२
पृथिवी २ ३ १२	प्रतिष्ठानात् १ २ २६
प्रकरण ३ ३ ७	प्रतिष्ठख्या २ २ ०१
प्रकरणात् १ २ १०, ३ ६, ४ ६, ३ ३ ६४, ४ ४ ३, ७	प्रतीवे ४ १ ४
प्रकारा २ ३ ४६, ३ ० १६, २८, ३४	प्रतीत ३ १ ६
प्रकाशवा ३ २ १६	प्रत्यक्ष १ २ २८, ३ २ २४, ४ ४ १८, २०
प्रकाशा ३ २ २६	प्रत्ययत्वात् ० ० १६
प्रकाशित ४ ० १७	प्रत्ययम् ३ ३ १
प्रकृत ३ ० २१	प्रत्युक्तः २ १ ३
प्रकृत्यात् ३ १ १०	प्रत्येकम् ३ १ १०
प्रकृति १ ४ २३	प्रथमे ३ १ ४
प्रति ४ ३ २१	प्रथित ४ ३ १
प्रतिहा १ ४ २०, २१, ७ २ २१, ३ ६	प्रशाब् ३ ३ ४३
प्रतिष्ठानात् ४ ४ ०	प्रदापवा ४ ४ १६
प्रतिष्ठोपरोध २ १ ०	प्रदग्नात् ० ३ ६१
	प्रधातत्वात् ३ ० १४
	प्रधानस्य ३ ३ ११
	प्रदोष ३ ० ८
	प्रभवात् १ ३ ८

प्रमाणनः ४ २-६	फल ३-४ ४४, ४२
प्रमितः १-३-२४	फलवान् ३-१-४६
प्रयत्न २ ३-४२	फलम् ३-२-३८; ३, ४२
प्रयोजन ३ ३-१४	वृषविपर्ययो ३ २-४
प्रयोजनवरवात् २-१-३२	वन्य ३ २ ४
प्रविष्टौ १-२-११	षट्ठीयम्त्वान् ३ १-४६
प्रवृत्ते. १-३-३०; २-२-२	षष्ठीय ३ ३-४४
प्रशासनान् १-३-११	षड् ३ ४ ४३
प्रश्न १-४-६, १८; ३-१ ३	षादरायणस्य ३-४ ८
प्रसक्तिः २-१-२१, २६	षादरायण १ ३ २६, ३३, ३ २
प्रसङ्ग २-१-१, ११, ३-३२	४१, ४ १, १६, ४ ३
प्रसङ्गान् २-१-१, ८	१६, ४ ५, १२
प्रसिद्ध १ २-१	षाददि. १ २-३०, ३ १ ११, ४
प्रसिद्धे १ ३ १७	३ ७; ४ १०
प्राक् २-४-३	षाष ३ ३ ४६
प्राचुर्यम् १-१-१३	षुद्धि ३ २ ३३
प्राप्तयम् २ ३-३६	षुधीति ३ २ ३७
प्राप्त १-४ ४	षुद्ध १ १ १, २ ३ ३, ४
प्राणा १ १ ३१; ४ १२, १७; ३	४ १ ३
१-२०; ३ १-३; ४-२८	षुद्धति ४ १ ४
प्राणभृत् १ ३ ४	षुद्धौ ४ ४ ४
प्राणवता २ ४ १३	भाण्डवम् ३ १ ४
प्राणा १ १-११, २८	भाण्डम् ३ १ ७
प्राणा २ ४ १	भाण्डः ३ १ १३
प्राणा ४-१-३	भाण्डवम् ३ १-२०
प्राणि १-१-८	भाण्ड १ १ ११, २ ३ १३; ३
प्रियविरहम् ३ ३-११	१-४१, ६१, ४ १३

भावम् १. ३. ३३; ३. ४. ४२ ; ४. ४. ११	भेदेन १. २. २०; ३. ४२
भावः २. २, ३०; ३. ३. ६१	भोक्तृ २. १. १३
भावात् १. ३. ३२; २. १. ६ ; २. २. १४०; ३. ५३; ३. २. २०; ३. ६३; ४. ४८; ४. ४. ७	भोग २. ०. ४०
भावाभ्याम् ३. ३. ३३	भोगमात्र ४. ४. २१
भावित्वात् २. ३. १६, ३० ; ४. २. १६	भोगेन ४. १. १६
भावे २. १. १६; २. ४४ ; ४. ४. १४	भौमम् २. ४. २१
भू १. ३. १,	मण्डलस्थ ४. ४. १८
भूत ३. ३. ३५	मतयः ४. ४. ६
भूतमाम ३. ३. ३६	मधु १. ३. ३१; ४. १०
भूतम् १. ३. २७	मनसि ४. २. १.
भूतस्य ३. ४. ४०	मनसी २. ३. १५
भूतेषु ४. २. ६	मनः ४. २. ३
भूमा १. १. २६; ३. ८	मनुष्य १. ३. २६
भूम्नः ३. ३. ६७	मनोवत् २. ४. १२
भूयस्त्वात् ३. १. २; २. ४४, ६२	मन्त्र २. ३. ४४ ; ३. ३. ६६
भूयः ३. २. २२	महत् २. ०. ११
भेद १. १. १७, २१; २. २३; ३. ५ ; २. १. २२; ४. १८; ३. ०. ३१; ३. ३६	मद्ब्रह्म १. ४. ७
भेदात् १. १. २७; ३. २. १२; १. ०, ७, २६, ६८	महिम्नः १. ३. १६
भेदे ३. २. ११	मातरिवा २. ३. ८
	मात्र ३. २. १६
	मात्रत्वात् २. १. ७
	मानसवत् ३. ३. ४६
	मान्त्रवर्णिकम् १. १. १६
	मायामात्रम् ३. १. ३
	मांस २. ४. २१
	मुक्त १. १. ० ; ४. ४. २
	मुक्ति ३. ४. ६१

मुक्तिफल ३-४-६२	योनिः १-४-२७
मुख्य १-१-३१; ४-१७	योनेः ३-१-२७
मुख्यत्वात् ४-३-१७	योगपथम् २-२-२१
मुख्ये ३-२-१०	रचना २-२-१
मूर्ति २-४-२०	रश्मि ४-२-१८
मूलत्वात् २-१-२७	रंहति ३-१-१
मृत्युवन् ३-३-६१	रूप १-२-२३; २-२-१६; ३-१२
मोक्ष १-१-७	रूपक १-४-१
मौनवत् ३-४-४८	रूपत्वान् १-३-३०
यज्ञ ३-४-२६	रेतः ३-१-२६
यत् ४-१-१८	रेतःसिक् ३-१-२६
यतः १-१-२	रेतःसु ३-८-१७
यत्र ४-१-११	लक्षण ३-३-३०
यथा १-४-१४; २-१-२०; ३-४०; ४-२४; ३-१-८१ ३-६१; ४-२	लिङ्ग ३-३-४४
यथाङ्गाम् ३-३-६०	लिङ्गम् १-३-१६; ४-२०; ३-२-११, २६
यथाश्रयभावः ३-३-६१	लिङ्गात् १-१-२२, ३१; १-३६; ४-१७; २-३-१३, १६; ३-४-२४, २६; ४-१-२; ३-४; ४-४-२१
यावन् २-३-७, २०; ३-३-३२; ४-२-६	लीला २-१-३३
युक्तेः २-१-१८	लीलाशेषन्त्यम् २-१-३३
योगम् १-१-१६	लोच्यन् २-१-१३, ३३; ३-७, २४; ३-३-३०
योगः २-१-३; ३-१-२६	लोकः २-१-२६; ३-१-१६; ३-६१
योगात् १-१-३१; २-३-३१; ३-२-६	वह्नुः १-१-२६
योगात् ३-४-४१; ४-२-१७	वपनात् ३-३-४१; ४-२-१६
योगिन् ४-२-३१	
योनित्वात् १-१-३	

वदति १. ४. ६	विषम ४. ४. १२
वरुणः ४. ३. ३	विद्योतात् ३. ४. ६
वर्जम् ४. ४. १७	विधि ३. ३. ५; ४. ४७
वर्णात् २. ३. ४४	विधिः ३. ४. २०
वा २. १. २६; २. ११, ४१, ४४; ३. २५, ३२; ३. १. ५; ३. ६, २८, २६; ३. ७, २१, ६६, ६०, ६६; ४. १४, २०	विधिभ्यः ३. २. ६
वाक् ४. २. १	विधिशेषवत् ३. ३. ५
वाक्य १. ४. १२, १६; २. १. १७	विधेः ३. ४. २७
वाचिः २. ४. ४	विनाशौ ४. १. १३
वाचित्वात् १. ४. १६	विन्यस्त १. ४. १
वादिः २. ४. २२; ३. ४. २	विपर्ययः २. २. १६; ३. ३६
वामदेववत् १. १. ३०	विपर्ययान् २. ३. ३८
वायु २. ४. ६; ४. २. १	विपर्ययेण २. ३. १४
विकरणत्वात् २. १. ३१	विपर्ययौ ३. २. ६
विकल्प ४. ४. ११	विप्रतिषेधान् २. २. १०, ४६
विकल्पः ३. ३. ४६, ६६	विभागः २. ३. ७; ३. ४. ११
विकार १. १. १३; २. २. ३६; ४. ४. १६	वियत् २. ३. १
विकारम् २. ३. ७	वियोगान् २. ३. ६
विचित्राः २. १. २८	विरोधः १. ३. २७; ३. ३. २६
विज्ञान २. २. ४४; ३. १६	विलक्षणत्वात् २. १. ४
विदः ३. २. ४	विवक्षित १. २. ७
विद्यया ४. १. १८	विशिष्ट १. २. १५
विद्या ३. १. १७, २, ४७; ४. २. १७	विशिपन्ति ३. ३. ३७
विद्यायाम् ३. ३. २४	विशेष २. १. ६; ३. ४. ३८
	विशेषण १. २. १२
	विशेषम् ४. ३. १६
	विशेषात् १. १. ६, २४; ३. १. २३, ३. ३४; ३. २१
	विशेषाभ्याम् ४. ३. ७

विशेषितत्वात् २. ४. ५ ; ३. ४.	व्यपदेशाभ्याम् १. २. २२
२३ ; ४. ३. ८	व्यपदेशेभ्यः ३. २. ३१
विहार २. ३. ३४	व्यपाश्रयः २. ३. १६
विहित २. ३. ४२	व्याख्यातम् १. ४. १७
विहितत्वात् ३. ४. ३.	व्याख्यातः २. ३. ८
वृत्तिः २. ४. १२	व्याख्याताः १. ४. २८ ; २. १. १२
वृद्धि ३. २. २०	व्याख्यानाभ्याम् १. ४. १८
वेदान्त ३. ३. १	व्यापार ४. ४. १८
वेध ३. ३. २५	व्यापारात् ३. ३. २३
वेद्युत्तेन ४. ३. ६	व्याप्तिः ३. ३. २३
वेधर्म्यात् २. २. ८	व्याप्तेः ३. ३. ६
बैलक्षण्यात् २. ४. १६	व्यावृत्तः १. ३. १२
वैशेष्यात् १. २. ८ ; २. ३. २४ ;	व्यामोहात् ४. ३. ५
४. २२	व्योमवत् १. २. ७
वैश्वानरः १. २. २४	शक्ति २. २. ६ ; ३. ३. ८
वैषम्य २. १. ३४	शत ४. २. १७
व्यतिरेक २. २. ४	शतवत् ३. ४. ११
व्यतिहारः ३. ३. ३७	शब्द १. २. ५, २४, २६ ; २. १. १४,
व्यपदिश्यते २. ४. १२	२६, २७ ; ३. २२ ; ३. २१ ; २.
व्यर्पादष्ट १. ४. १४	६, ३७ ; ३. २६, ३१, ५८
व्यपदेश १. १. २६	शब्दम् २. ४. २१
व्यपदेशः २. १. ५, ३. १६, १६ ;	शब्दवत् २. ३. ५
४. ३. ६	शब्दः ३. ४. ३१
व्यपदेशात् १. १. १४, १७, २१ ; २.	शब्दस्य ३. ३. ५२
४, ७, १४, १८ ; ३. २. ५.	शब्दात् १. १. ६, १३ ; ३. १. २४ ;
१३, ४१ ; २. १. १७, २१ ;	२. १. ४ ; ३. ४, ४. १६ ; ३.
३. ३६, ४३ ; ४. २७ ; ३. २.	१. २६ ; ३. ६, १६ ; ४. १, १२ ;
२७, ४१ ; ४. १. १३, २. ८	४. २. १ ; ४. १, २२

शब्दान्तरात् २० १० १८	श्रुतम् ३० १० १२
शब्दान्तरेभ्यः २० ३० १२	श्रुता १० २० १६
शब्दाभ्याम् १० ३० १६	श्रुति ३० ३० ४६
शब्दे १० ३० २८; ३० ४० १७	श्रुतेः १० ३० २१; २० १० २७; ३०
शब्देभ्यः १० ३० ४३; २० ३० ६	४१; ४० ३० १८; ३० १० ४;
शम ३० ४० २७	२० ४० ७; ३० ६४; ४० ४० १६;
शरीर १० ४० १; ३० १० २७	२६; ४० ४४; ४६; ४० २० ३;
शरीरे ३० ३० ६३	३० ६; ६० ८
शाखासु ३० ३० ६६	श्रुतोपनिपत्क १० २० १६
शरीरः १० २० ३, २०	श्रेष्ठः २० ६० ८
शरीरात् ४० २० १२	श्रेष्ठात् २० ४० १७
शास्ति १० १० १६	संक्रपात् ४० ४० ८
शास्त्र १० १० ३, ३०; २० ३० ३३	संख्या १० ४० ११
शास्त्रदृष्ट्या १० १० ३०	सतः २० ३० ६, ३१
शास्त्रयोनित्वात् १० १० ३	सत्य ३० ३० २८
शिरस्त्व ३० ३० १२	सत्वात् २० १० १६
शिष्ट २० १० १२	सन्ध्यवत् ४० ६० १३
शिष्टापरिग्रहाः २० ४० १०	सन्ध्ये ३० २० १
शिष्ट २० १० १२	सप्त २० ४० ६; ३० १० १६
शिष्टेः ३० ३० ६०	सप्त १० ४० १६
शुक १० ३० ३४	समन्वयात् १० १० ४
शेष ४० २० १७	समवाय २० २० १३
शेषत्वात् ३० ३० २६; ४० ३	समञ्जसम् ३० ३० ६
शेषवत् ३० ३० ६	समन्वारम्भणात् ३० ४० ६
शेषात् १० ४० १३; २० १० १७	समाचारे २० ३० ३
श्रवण १० ३० ३८	समाधि २० ३० ३६
श्रवणात् १० ३० ३४	समान १० २० ३०
श्रुतत्वात् १० १० ११; ३० २० ३६	समाना ४० २० ७

समाने ३. १. ५, १६	सर्वे १. ४ २८
समाहारात् ३. ३. ६३	सह २. ४. १०; ३. ३. ६६;
समुच्चयीरेत् ३. ३. ६०	४ ३. १०
समुदाये २. २. १८	सहकारित्वेन ३. ४ ३१
सम्पत्ति ३. २. १०	सहकारी ३. ४ ४७
सम्पत्ते १. २. ३१	सहभाव ३. ३ ६६
सम्पत्न्योः ४. ४ १६	सहस्रिष्टि २. ४ १०
सम्पद्य ४. ४ १	संज्ञा २. ४ २०
सम्पद्यते ४. १. १६	संज्ञात् ३. ३. ८
सम्परिष्वक्तः ३. १. १	संयमने ३. १ १३
सम्प्रसादात् १. ३. ८	संरापने ३. २. ३४
सम्बन्ध १. १. २६; २. २ ३८;	संशोकप्रस्य ३. १ २१
३. २ ३१	संसार ४. २ ८
सम्बन्धस्य ४. २ १६	संस्कार १. ३ १६
सम्बन्धात् २. ३ ४८; ३. ३ १०;	सं १. ३ १३, १८, २. ३ १३,
४. ३ ३	३. ३ ६. ६; ४. १ ४, २. ४
सम्भवात् १. ३. ३६; ४. १ ७	सा १. ३ ११, ३. ३ ३८
सन्धृति ३. ३. २१	साक्षात् १. २ २८, ४ २४
सम्मोग १. ३ ८	साधारण १. ३ ३४
सर्व २. १. १०, ३७, ३. १. १, १०;	साधारण्य ३. ३. ६४
२. ३१, ४ २६, २८	सापेक्षत्वात् २. १. ३८
सर्वगतत्वम् ३. २ ३७	सामान्य ३. १ २३
सर्वत्र १. २ १, ३. २ ११	सामान्यस्यात् ३. १ २०
सर्वथा २. २. ३१; ३. ४ ३४	सामर्थ्यात् ४. २ १०
सर्वम् ३. ३. ३	सामान्य ३. ३ ३१
सर्वाणि ४. २. २	सामान्यत् १. १. १०; ३. २ ३१;
सर्वाभाजुमति ३. ४. २८	१. १३, ३१
सर्वात्म्य ३. ३ ३१	सामान्यत् ४. ३. ६

साम्पराये ३. ३. २७	३. १. १६, २. १७; ४. ३०,
साम्य ३. ४. १६; ४. ४. २१	३७; ४. २. १४, २१
साम्यान् २. २. १३	स्मर्यमाणाम् १. २. २६
सारत्वात् २. ३. २६	स्मार्त्तम् १. २. १६
सिक् ३. १. २६	स्मार्त्ते ४. २. २१
सिद्धिः २. २. २७	स्मृति २. १. १
सिद्धेः १. ४. २०; ४. ३. ६	स्मृतिभ्याम् ३. १. ८
मुष्टत ३. १. १३	स्मृतेः १. २. ६, ३. ३०, ३८;
सुख १. २. १६	३. ४. ४३; ४. ३. ११
सुषुप्ति १. ३. ४७	स्यान् १. २. २६; २. १. १३; ३.
सूक्ष्मम् १. ४. ०; ४. २. ६	६, १६; ३. ३. १७, ४६; ४. २७
सूचकः ३. ०. ४	स्व १. १. ६; २. १; २. १. १०,
सूच्यते १. ३. ३४	२६; ३. २०, २२; ३. ३. ३६
सूर्यक ३. २. १८	स्वप्न २. २. २६
सृष्टिः ३. २. १	स्वरूपः १. ३. १६
सेतु ३. २. ३१	स्वरूपत्वात् ३. २. ३
स्तुतये ३. ४. १४	स्वाध्यायस्य ३. ३. ३
स्तुति ३. ३. २६	स्वाप्यय ४. ४. १६
स्तुतिमात्रम् ३. ४. २१	स्वामितः ३. ४. ४४
स्यान् १. २. १४; ३. २. ३४	स्वेन ४. ४. १
स्थानतः ३. २. ११	हस्त २. ४. ६
स्थिति १. ३. ७	हानौ ३. ३. २६
स्थितिम् ४. ४. १६	हार्दं ४. ०. १७
स्पष्टः ४. २. १३	हि १. १. २६, २६; ०. ११, १०,
स्मरन्ति २. ३. ४७; ३. १. १४;	२१; २. १६, ३३, ३४; ४. ६,
४. १. १०	६, २७; २. १. २४, २८, ३४;
स्मर्यते १. ३. २३; २. ३. ४६;	३. १. ०, २४; ४. ११; ३. १.
	६, ७; २. १, ४, ६, ११, १४

२०, २३, २६; ३-३, १२, २७,	इदि १-१-२६; २-१-०४
२६, ३७, ३८, ४२, ४६, ६१,	हेतु १-१-१४; ३-२-६१; ३-६-
६६, ६७; ४-१७, १८, ४६;	हेतुकं २-१-१८
४-१-४, १२, १७, १८, २०	हेयत्व १-१-८
६, १३, १६; ४-१०, १६,	होत्र ४-१-१६
१६, १६	इत्स्व २-२-११
इत् २-१-२१	इत्स ३-२-२०

साम्प्रदाये ३ ३ २७	३ १ १६, २ १७, ४ ३०,
साम्य ३ ४ १६, ४ ४ २१	३७, ४ २ १४, १
साम्यात् २ २ १३	स्मर्यमाणाय १ ० ७६
सारत्वान् २ ३ ७६	स्मार्त्तम् १ २ १६
सिक् ३ १ २६	स्मार्त्तं ४ २ २१
सिद्धि २ २ २७	स्मृति २ १ १
सिद्धे १ ४ २०, ४ ३ ६	स्मृतिभ्याम् ३ १ ८
सुष्ठु ३ १ ११	स्मृते १ २ ६ ३ ३०, ३८,
सुख १ २ १६	३ ४ ४३, ४ २ ११
सुपुत्रि १ ३ ४०	स्यात् १ २ २६, २ १ १३, ३
सूक्ष्म १ ४ , ४ २ ६	६, १६, ३ ३ १७, ४६, ४ २७
सूचक ३ ० ४	स्व १ १ ६, ३ १, २ १ १०,
सूच्यते १ ३ ३४	२६, ३ २०, १, ३ ३ ३६
सूर्यक ३ २ १८	स्वप्न २ २ ७६
सृष्टि ३ २ १	स्वरूप १ ३ १६
सैवु ३ १ ३१	स्वरूपत्वान् ३ ० ३
स्तुतये ३ ४ १४	स्वाध्यायस्य ३ ३ ३
स्तुति ३ ३ २६	स्वाप्यय ४ ४ १६
स्तुतिमात्रम् ३ ४ २१	स्वामिन ३ ४ ४४
स्थान १ २ १४, ३ ० ३४	स्वन ४ ४ १
स्थानत्र ३ २ ११	हुस्त २ ४ ६
स्थिति १ ३ ७	हानौ ३ ३ २६
स्थितिम् ४ ४ १६	हार्दं ४ ० १७
स्पष्ट ४ २ १३	हि १ १ २६, २६, २ ११, २०,
स्मरन्ति २ ३ ४७, ३ १ १४,	३१, ३ १४, ३३, ३४, ४ ६,
४ १ १०	६, २७, २ १ ४, २८, ३४,
स्मयते १ ३ २३, २ ३ ४६,	३ ००, २४, ४ ११, ३ १
	६, ७, २ १, ४, ६, ११, १४

२०, २३, २६; ३० ३, १२, २७,	हृदि १० १० २५; २० १० २४
२६, ३७, ३८, ४२, ४६, ६१,	हेतु १० १० १४; ३० २० ६१; ३० ६०
५६, ६७; ४० १७, १८, ४६ ;	हेतुके २० २० १८
४० १० ४, १२, १७, १८; १०	हेयत्व १० १० ८
६, १३, १६; ४० १०, १६,	क्षेत्र ४० १० १६
१६, १६	ह्रस्व २० २० ११
क्षत्त २० १० २१	हास ३० २० २०

सूत्रसंख्या

प्रथमे अध्याये	निम्बार्कः	वज्रदेवः	भास्वरः	मन्वः	रामानुजः	वत्सः	विद्याल- मिश्रः	रङ्गरः	श्रीवट्टः
१ पादे	३२	३१	३३	३१	३२	३१	३१	३१	३०
२ पादे	३३	३३	३२	३२	३३	३२	३२	३०	३३
३ पादे	४४	४३	४३	४३	४४	४३	४३	४३	४२
४ पादे	२८	२८	२७	२६	२६	२८	२८	२८	२६
समष्टिः	१३७	१३६	१३३	१३४	१३८	१३४	१३४	१३४	१३८

द्वितीये अध्याये	निम्बार्कः	वज्रदेवः	भास्वरः	मन्वः	रामानुजः	वत्सः	विद्याल- मिश्रः	रङ्गरः	श्रीवट्टः
१ पादे	३६	३६	३७	३७	३६	३७	३७	३७	३६
२ पादे	४६	४६	४४	४६	४०	४६	४६	४६	४२
३ पादे	६०	६१	६३	६३	६०	६१	६३	६३	६२
४ पादे	२१	२०	२०	२३	१६	२२	२२	२०	१६
समष्टिः	१६३	१६४	१६६	१६८	१६६	१६७	१६७	१६७	१६६

तृतीये अध्याये	निम्बार्कः	वज्रदेवः	भास्वरः	मन्वः	रामानुजः	वत्सः	विद्याल- मिश्रः	रङ्गरः	श्रीवट्टः
१ पादे	२७	२८	२६	२८	२७	२७	२७	२७	२७
२ पादे	४१	४०	४१	४२	४०	४१	४१	४१	४०
३ पादे	६४	६८	६६	६८	६४	६६	६६	६६	६४
४ पादे	४१	४१	४०	४१	४१	४१	४०	४२	४१
समष्टिः	१८१	१८६	१८३	१८६	१८०	१८५	१८६	१८६	१८०

सूत्रसत्या

चतुर्थे अध्याये	निम्बार्क	सतदेव	भास्कर	गण	रामानुज	गण	विज्ञान मिश्र	रघु	श्रीकृष्ण
१ पादे	१६	१६	१८	१६	१६	१६	१६	१६	१६
२ पादे	२०	२१	२०	२२	२०	२१	२१	२१	२०
३ पादे	१५	१६	१५	१६	१५	१७	१६	१६	१५
४ पादे	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२	२२
समाप्ति	७६	७८	७५	८०	७६	७६	७६	७८	७६

सूत्रसमष्टि

निम्बार्कस्य ४४६ । सतदेवस्य ४४६ । भास्करस्य ४४० । गणस्य ४६२ ।
 रामानुजस्य ४४२ । बल्लभस्य ४४२ । विज्ञानमिश्रो ४४६ । रघुस्य ४४२ ।
 श्रीकृष्णस्य ४४४ ।
